

associació de dones periodistes

dones

setembre 2005 núm. 20 2,50 €

**Els reptes de
l'esport femení:
equiparació i visibilitat**

Entrevista a **Júlia Otero**

Empreses i entitats,
sota el signe masculí

Avançades de l'esport català

Per **Elvira Altés**

Anna Maria Martínez Sagi, atleta i escriptora

(Barcelona 1907-Santpedor 2000)

Nascuda en una família benestant, ben aviat va desenvolupar el seu interès per la pràctica de l'esport impulsant la fundació del Club Femení i d'Esports i participant en els campionats que s'organitzaven a Catalunya i a l'Estat. Va practicar l'esquí i el tennis, esport del que va quedar subcampiona d'Espanya, darrere de Lili Álvarez, però sobretot va destacar en el llançament de javelina, especialitat en què va guanyar el primer campionat nacional d'atletisme, celebrat a Madrid el 1931. Va ser la primera dona que va formar part de la Junta Directiva del Futbol Club Barcelona, l'any 1934. A més, va ser una poeta notable i una excel·lent periodista en els anys de la República.

Mª Pepa Colomer, aviadora

(Barcelona 1913-Horsehill, Anglaterra 2004)

Quan tot just tenia 18 anys es va convertir en la primera catalana amb títol de pilot. A la seves dots i coratge s'hi afegia una gran afeció per volar que la va dur a participar en proves i concursos, a més dels viatges, de manera que al 1934 ja ocupava el cinquè lloc en hores de vol i un any més tard obtenia el títol de professora, el que avui en diríem instructora de vol. Va ser una dels fundadors de la Unió de Pilots Civils de Catalunya i va crear junt amb d'altres companys l'Escola Catalana d'Aviació, on va ser una dels instructors fins que va esclatar la guerra. Va ser mobilitzada i va haver de seguir instruint pilots a l'escola militar, tasca que compartia amb una altra aviadora, Dolores Vives. Es va exiliar a Anglaterra on va morir fa poc després d'haver rebut un homenatge a Catalunya.

Carme Soriano Tresserra, nedadora

(Barcelona 1917-1996)

Va començar a nedar als 10 anys i junt amb la seva germana Enriqueta es va associar al Club Natació Barcelona. Amb altres companyes nedadores, com Josefina Torrents (fundadora del Club Femení i d'Esports els anys 1933-36 i entrenadora de natació i gimnàstica) es van fer amb tots els rècords de Catalunya i Espanya en la modalitat de relleus 4x100 metres lliures i d'estil.

En la dècada dels trenta, Carme Soriano va aconseguir 31 rècords d'Espanya en 12 proves diferents i en tots els estils i especialitats. Finalment, el 1939 i el 1940 va guanyar el Gran Premi de Pasqua, una de les curses de més prestigi d'aquell temps. Va morir a Barcelona el dia de Sant Jordi, a l'edat de 79 anys.

Esports de muntanya i de neu

Des de finals del segle XIX, la pràctica de l'excursionisme (lligat a la recuperació de les tradicions populars) va dur les dones a la muntanya. A principis del segle XX, els esports de neu, com l'esquí i les curses de luges (petits trineus), van començar a ser practicats per dones estrangeres. La primera prova femenina d'esquí a Catalunya es va fer el 1911, i ja el 1916 la van guanyar les catalanes Rosa Puig i Maria Rosich. L'any següent, li van atorgar el premi de la secció d'Esports de Muntanya del Centre Excursionista de Catalunya a Teresa Bartomeu i, en les proves de luges, va quedar en primer lloc Montserrat Fargas i, en segon, es classificà Teresa Bartomeu. Altres esportistes que van engrescar cap als esports de neu a d'altres dones van ser Eva Illing, Núria Armangué i Rosa Torras (que també va ser campiona de tennis).

Campionat de luges a La Molina el 1912

Fonts:

Mujer y Deporte, Mila García i Elvira Altés, Instituto de la Mujer, 1990
 Calendari 2000, Isabel Segura, Institut Català de la Dona

Cercant complicitats

Fa cinc anys que aquesta publicació surt (amb força puntualitat) cada trimestre, de manera que aquest número que tens a les mans és el que en fa 20. I dit així, sembla fàcil, però el cert és que en aquests cinc anys hi hagut molts moments que ens ha semblat que no pagava la pena l'esforç d'aconseguir cada trimestre els mitjans econòmics per tirar endavant la revista. Però, malgrat tot, hem seguit cercant complicitats amb les lectores i lectors, buscant els vincles i les sinergies amb col·legis professionals, associacions i administració per mirar d'oferir continguts ben plantejats e informats sobre els temes que va proposant l'actualitat. Vàrem començar amb 24 pàgines i ara ja n'editem 40, hem posat una mica més de color i comencem a ser conegudes. Val a dir que **dones** és l'única publicació que tracta de forma seriosa i professional la inserció de les dones en els diferents àmbits d'activitat laboral. Així, per aquestes pàgines hi han passat des de les enginyeres o arquitectes a les advocades i juristes, sense oblidar les pageses i ramaderes, les secretàries, les joieres i les infermeres o les sociòlogues, antropòlogues i metgesses. També hem analitzat el moviment de dones a l'església, la situació de les dones a l'esport i hem dedicat un número a les associacions de dones. Tot plegat perquè pretenem oferir una fotografia, el més aproximada possible, de la forma com les dones s'estan inserint en l'espai públic. Per això, hem mirat d'engrescar el debat i la opinió a l'entorn dels temes més candents des de la perspectiva de gènere i també hem destinat una part de la publicació a parlar de les polítiques de gènere que faciliten i estimulen aquesta incorporació femenina als afers de la comunitat. Les dones periodistes apostem per cinc anys més. Ens ajudaràs a aconseguir-ho? ■

2 elles també hi eren

Avançades de l'esport català
Per Elvira Altés

4-14 quan totes les dones

Els reptes de l'esport femení: equiparació i visibilitat
Textos: Sílvia Majó, Isabel Bosch i Rosa M. Junyent, M. Eugenia Ibáñez
Fotografies: Esther Sanromà

16-17 així ens veuen, així ens va

La perversa virtualitat dels videojocs
Per Montserrat Carreras

18-19 dones que remenen les cireres

Júlia Otero, periodista
Per Carme Freixa

20-21 pensar en clau del XXI

És la ciència un món d'homes?
Lluís Garcia-Sevilla i Maria Jesús Izquierdo
Il·lustració: Eva Armisén

22-26 l'administració administrada

Coordinada per Marta Corcoy

27 de cara a la paret

La gata Lina, per Gemma Sales

28-31 a favor nostre

Empreses i entitats, sota el signe masculí
Per M. Eugenia Ibáñez i Maria Àngels López
Les xineses, en minoria
Per Marga Solé

32-33 sofregit Cultural

Per Esther Molas
La llengua tallada: d'Aphra Behn a Elfriede Jelinek
Per Araceli Bruch

altres seccions

35-38 l'Estenedor d'idees

39 fina Isegura, periodista d'altura

Guió: Joana Gallego
Il·lustració: Aina Albí

Els reptes de l'esport femení: equiparació i visibilitat

A Catalunya, només un 18% de les prop de 630.000 llicències federatives, pertanyen a dones. Unes dades que a principis del segle XXI ens obliguen a reflexionar sobre la situació de les esportistes.

Per **Silvia Majó**

En l'esport, com en tants altres àmbits, les dones mantenen una llarga i silenciosa batalla per acabar amb la discriminació que han patit al llarg dels segles. Des que va sorgir, l'esport es va definir com a masculí i, com a conseqüència, poc apropiat per a les dones. Durant la Revolució Industrial, la imatge femenina ideal era la d'una dona fràgil, delicada i submissa. No era gens recomanable que fes esport, ja que això podria posar en perill la seva principal funció: la maternitat.

Tot i que la representació de les dones esportistes i els mites que les han acompanyat al llarg de la història han

anat canviant, la seva influència segueix operant, doncs encara avui a l'Estat espanyol practiquen esport només un 27% de dones, en front del 46% d'homes. A Catalunya aquestes xifres encara són menys esperançadores i només un 18% de les prop de 630.000 llicències federatives, pertanyen a dones. Unes dades que a principis del segle XXI ens obliguen a reflexionar sobre la situació de l'esport femení a Catalunya.

La responsable del Gabinet d'Esport i Gènere de la Secretaria General de l'Esport de la Generalitat, Maria José Bilbao, creu que "aquestes xifres són el resultat

històric d'un món creat i pensat per homes". Una visió que comparteix la professora de Tractament de la Multiculturalitat i el Gènere en l'Esport de l'Institut Nacional d'Educació Física, Susanna Soler, qui afirma que l'entrada de la dona en el món de l'esport, i especialment en l'esport d'alt nivell, "ha seguit un camí paral·lel als guanys i a les dificultats socials que s'han produït en altres àmbits de la societat". Per això avui, la participació de les dones en els sectors de presa de decisions de l'esport troba els mateixos obstacles que en els àmbits polítics i econòmics, i només un 9,53% de dones, la majoria com a vocals, forma part de la junta directiva d'una federació catalana. Aquestes dades són, doncs, molt lluny de complir l'objectiu del 20% de dones en llocs de presa de decisions que reclama el Comitè Olímpic Internacional per abans del 31 de desembre de 2005.

L'accés a les Juntes de les Federacions

Per esports la Federació Catalana de Twirling (gimnàstica rítmica unida amb la destresa d'utilitzar el bastó) és la que té un major nombre de dones en la seva junta directiva, en concret un 71,4%, seguida per la FC de Gimnàstica amb un 58,8% i la FC de Salvament i Socorrisme amb un 45,4%.

Més del 35% de les dones que es dediquen a aquestes tasques directives en el món de l'esport no té cap fill. Segons Maria Glòria Aragó, membre de l'Associació Catalana de dirigents de l'Esport, aquesta xifra permet veure "la dificultat per conciliar la vida familiar amb les tasques de gestió en un organisme esportiu". Aragó apunta la

necessitava per presentar la meua candidatura. No tinc ànsies de poder, però sóc molt treballadora i quan veig que des d'un lloc puc treballar pel que vull, intento ser-hi".

En poc menys de 48 hores, aquesta arquitecta de professió va reunir els vots necessaris per recolzar una candidatura que no va trobar cap opositor. "Al principi no entenien perquè ningú volia competir pel càrrec, però després vaig veure que m'havia embarcat en un projecte molt complicat. Després de tants anys, l'anterior president havia deixat una empremta molt profunda i això era molt difícil de canviar", explica la directiva, que assegura també que les seves decisions mai han estat qüestionades pel fet ser una dona.

A la Federació Catalana de Vela, Maria Glòria Aragó també treballa envoltada d'homes. És la responsable de la comissió de clubs, en una junta formada per 12 homes i 2 dones, les quals ocupen els càrrecs de vocal i tresorera. Sense rebre cap tipus de remuneració per totes aquestes responsabilitats, la presidenta del Club Nàutic Masnou ha renovat només fa uns mesos la seva legislatura i desitja amb entusiasme poder acabar tots els projectes que té endegats.

L'experiència finaera o les quotes?

La comparació amb altres països europeus, ens permet veure que a Catalunya encara falta molt per assolir una veritable igualtat en el camp esportiu. A Irlanda, Holanda i Eslovàquia, la pràctica esportiva d'homes i dones està igualada al 50%. En el cas de Suècia, amb nou milions

FEDERACIONS ESPORTIVES AMB PERCENTATGES MÉS ELEVATS DE DONES DIRECTIVES A LES SEVES JUNTES

		OCT-00 %		SET-04 %
1	Paràlisi Cerebral	60	Twirling	71,43
2	Gimnàstica	55	Gimnàstica	58,82
3	Salvament i Socorrisme	42,86	Salvament i Socorrisme	45,45
4	Disminuïts Psíquics	38,47	Paràlisi Cerebral	42,86
5	Rem	33,34	Disminuïts Psíquics	38,89
6	Esquí Nàutic	33,33	Dards	33,33
7	Voleibol	25	Minusvàlids Físics	30
8	Bitlles	22,22	Hípica	29,41
9	Minusvàlids Físics	16,67	Esquí Nàutic	27,27
10	Atletisme	16,66	Halterofília	22,22
11	Hípica	15,39	Curses Orientació	18,18

recepta: "Perquè aquesta situació canviï cal, alhora, un canvi de mentalitat de la societat, però també és necessari que les reunions no es facin a les nou del vespre i que no haguem de justificar totes les activitats que fem al marit".

Maria Glòria Aragó és també la presidenta del Club Nàutic Masnou i una de les dues úniques dones de la junta directiva de la Federació Catalana de Vela. Ella assegura que abans d'ocupar la presidència del Club no s'havia plantejat mai dirigir una entitat esportiva, "tot i que sempre havia pensat que calien dones en els estaments directius". De vegades, cal una mica d'empenta, com explica Aragó: "Quan l'expresident del club va decidir no presentar-se a la reelecció, després de 23 anys de mandat, un dels membres de la junta em va dir que calia buscar un candidat, perquè estava clar que jo no podia ser la presidenta. Aquelles paraules em van donar l'impuls que

d'habitants i 650.000 llicències esportives, hi ha un 27% de dones en les juntes directives de les federacions esportives, mentre que a Catalunya aquesta xifra se situa en el 9,5%.

En els darrers anys, Finlàndia s'ha convertit en un dels millors exemples pel que fa a la creació de polítiques de gènere en l'esport, ja que, del total de llicències federatives que hi ha en aquest país, prop del 40% pertanyen a dones. La Federació d'Esports Finaera (FSF) va endegar l'any 1998 un programa, anomenat Objectiu Comú, que pretenia establir la igualtat de gènere en els estaments directius d'aquesta entitat. L'èxit del programa ha estat considerable i en només quatre anys, aquest organisme ha aconseguit que un 47% de les persones de la junta directiva de la FSF siguin dones.

Tot i que inicialment aquest programa va ser dissenyat

FOTO ESTHER SANCROMÀ

Equip de natació sincronitzada

per aconseguir un mínim del 40% de representació femenina en el màxim òrgan esportiu finès, els seus responsables van acordar no afegir cap límit en els estatuts. L'única modificació que van incloure en el text els permetia crear una comissió de candidatures que s'encarrega de fer una proposta pública de candidats electorals als organismes de la FSF. A partir de les propostes que cada organització membre de la FSF adreça a la comissió de candidatures, s'elabora una nova proposta sota el principi orientatiu de la igualtat de gènere. Segons la Gestora d'Igualtat de la FSF, Nelli Koivisto, la comissió de candidatures "ha estat vital per accelerar el desenvolupament de l'equilibri de gèneres en aquest òrgan esportiu".

En aquest sentit, Maria José Bilbao rebutja també l'establiment de quotes de representació en les institucions esportives del nostre país. "Calen mesures transversals, perquè l'esport no és només matèria d'un ministeri o conselleria, com tampoc el tractament de gènere. Fins ara –assegura– la implementació de bones pràctiques a nivell local no ha quallat, malgrat la iniciativa de diverses organitzacions".

Tanmateix, el Secretari General de l'Esport ha parlat en diverses ocasions de la política de quotes per aconseguir la paritat en els òrgans directius de les entitats esportives de Catalunya: "Volem arribar a un 30% de dones en la gestió esportiva, no creiem en les quotes, però és absurd que no hi hagi una traducció directe entre les dones que practiquen esport i les que ocupen càrrecs directius. Les dones són una oportunitat no un problema".

Les sirenes ja són esportistes

La natació sincronitzada, la dansa o la gimnàstica són un bon exemple d'aquelles activitats esportives que mantenen encara una intensa etiqueta de gènere femení. A través d'aquests esports es pot veure com la permanent lluita de les dones per accedir a les pràctiques esportives on, fins fa poc temps, només hi havia homes, no s'ha traduït en una reivindicació masculina per fer aquells esports que es consideren eminentment de dones.

Les components de la selecció espanyola de natació sincronitzada han patit molt de prop les sòlides barreres que divideixen l'esport masculí del femení i els forts estereotips que acompanyen a "un esport de dones".

FOTO ESTHER SANCROMÀ

Anna Tarrés, entrenadora de natació sincronitzada

L'entrenadora de la selecció absoluta de natació sincronitzada, Anna Tarrés, explica: "Abans érem les sirenes, les nenes mones de l'aigua, les que ens dedicàvem al ballet aquàtic". La tècnica assegura que els triomfs en els Mundials de Natació de Barcelona de 2003, amb dues medalles de bronze i una de plata, van suposar un punt d'inflexió en la consideració social d'aquesta disciplina esportiva. Andrea Fuentes, membre de l'equip de sincronitzada, comparteix aquesta opinió i creu que el principal problema està en que la societat busca l'agressivitat en l'esport. "La natació sincronitzada és com anar al teatre i crec que és normal que no hi hagi tant de públic en un esport tant artístic", afegeix. Malgrat tot, les nedadores de sincronitzada es consideren afortunades per practicar un esport només de dones, perquè asseguren que d'aquesta forma no han de cobrar menys que els nois com passa en el waterpolo.

Per Anna Tarrés el ressò social i mediàtic que ha tingut en els darrers anys la natació sincronitzada ha estat el resultat de molt d'esforç: "Sempre estem a la piscina i sabem fer la feina molt ben feta". Ho van demostrar en l'últim mundial de natació a Mont-real, on l'equip de Tarrés va fer història de nou amb quatre medalles, tres de bronze –individual, per equip, i combinada– i una de plata en duos. A més, la nedadora Gemma Mengual, amb 28 anys, va convertir-se en la primera esportista del món en obtenir quatre medalles de natació sincronitzada en una mateixa competició. A la cita de Mont-real les atletes van

FOTO ESTHER SANCROMÀ

Andrea Fuentes, membre de l'equip de natació sincronitzada

demostrar, segons Tarrés, el nivell d'excel·lència que ha assolit l'equip en aconseguir dos 10 en impressió artística, "el somni de qualsevol entrenador".

Però, el camí fins l'elit mundial d'aquest esport no ha rebut en moltes ocasions el suport de les institucions i les federacions que l'entrenadora esperava: "Quan has de demanar allò que als altres els donen, cal ser forta i estar preparada per enfrontar-te a qui faci falta", afirma. Per això, la presència del president del Govern espanyol, José Luís Rodríguez Zapatero, a les proves d'Atenes 2004, va significar per a Anna Tarrés un pas més en la lluita constant que aquesta dona ha protagonitzat. Convençuda que mai li han regalat res, assegura que sempre s'ha limitat a exigir el que els pertocava. "He estat molt rebel, al mundial de 1986 vaig sortir a primera pàgina de molts diaris per reclamar la mateixa remuneració que els nois", comenta orgullosa i afegeix: "La *sincro* és encara una disciplina molt minoritària, només hi ha 300 llicències estatals, per això cal que unim forces i allà on no arribi la institució hi arribem nosaltres".

El físic sí importa

El cànon corporal de la dona, que ha perdurat segle rere segle, va convertir la gimnàstica en un dels esports ideals per a la pràctica femenina. Aquest tòpic, que es manté avui encara amb molta força, fa d'aquesta disciplina esportiva una de les que té més presència femenina. Només a Catalunya la federació Catalana de Gimnàstica té 2.000 llicències de noies i només 700 de nois. Però malgrat aquesta sobrerrepresentació de les gimnastes, els nois sovint compten, també en aquest esport, amb un major recolzament institucional i econòmic.

En el Centre d'Alt Rendiment de Sant Cugat, un dels més prestigiosos en tot l'Estat, els pavellons d'entrenament de gimnàstica estan dividit en dues zones: una per a homes i l'altre per a dones. Melodi Pulgarín, membre de l'equip espanyol de gimnàstica artística, sovint aprofita les hores en les que no hi ha ningú al pavelló masculí per entrenar allà: "L'escuma de la pista dels nois és nova i hi botes molt millor. Tot i que nosaltres tenim millors resultats en general, ells sempre estrenen els aparells i un cop estan utilitzats ens els passen", afirma. L'esportista, que té 16 anys, assegura que la gimnàstica artística és un esport massa sacrificat pel poc reconeixement que té. La duresa d'aquest esport té efectes molt evidents en el cos de les gimnastes que desitgen, moltes vegades sense sort, arribar el més tard possible a la pubertat. "Com més tard faci el canvi millor, perquè així peso menys i puc aconseguir millors marques. Contràriament, els nois són més forts quan ja són homes i d'aquesta manera allarguen molt més la seva carrera esportiva", explica Melodi, preocupada amb els evidents signes de maduresa que està experimentant el seu cos i que probablement la faran abandonar abans del que desitja. Les lesions són un altre dels maldecaps que té: "Cada any em lesiono, així que no sé si podré estar ben preparada per a les properes olimpíades". Després de no poder competir a Atenes 2004, perquè no tenia l'edat mínima i assistir a les proves com espectadora convidada, la cita a Pequín al 2008 és un dels esdeveniments més esperats per Melodi Pulgarín.

Assegura que no li agrada competir, perquè crea molta rivalitat entre companyes i prefereix els entrenaments, perquè pot fer els exercicis que més li agraden. Tot i això, com la majoria dels i les esportistes, quan surt a la pista vol els millors resultats i gairebé sempre els aconsegueix. Als passats Jocs del Mediterrani, on va guanyar dues medalles de bronze, ja va fer una primera demostració del potencial que reserva per a la propera cita olímpica... si el cos l'acompanya.

El mite dels esports masculins

En la batalla per acabar amb les barreres que separen els esports dits femenins dels masculins, no està tot per fer. En el motociclisme, per exemple, on fa pocs anys era impensable veure competir una dona, ja s'ha començat la carrera cap a la igualtat. En silenci i poc a poc, Laia Sans, pilot de

FOTO ESTHER SANROMÀ

Melodi Pulgarín, membre de l'equip espanyol de gimnàstica artística

trial, s'ha convertit en un exemple excel·lent de com fer-se un lloc en un món que abans només era d'homes.

Ella és una de les 92 catalanes que actualment competeix en les curses oficials dels campionats de motociclisme. Tot i que la proporció entre homes i dones pot espantar –de 7.100 llicències només l'1,2 pertanyen a dones–, la pilot assegura que se sent molt a gust en la seva professió. "No em puc queixar, crec que el fet de ser en moltes ocasions l'única noia que competeix fa que em valorin força i es fixin més en la meva feina". El passat juliol a Itàlia, en el darrer mundial júnior de trial que va disputar, va ser l'única dona pilot que competia, una situació que per l'esportista és *normal*.

Ara fa només cinc anys que es va crear el mundial de trial femení, per això, explica Laia Sans, sempre ha hagut de competir en les curses d'homes: "Això m'ha permès estar a l'alçada dels nois en les competicions més importants i tenir un nivell més alt". Però l'estructura competitiva femenina en aquest esport es consolida any rere any, i poc a

Laia Sans, campiona de Trial

poc hi ha més noies que s'animen a competir en els campionats internacionals. La pilot explica que en països com Alemanya o Itàlia cada cop és més usual que les noies competeixin en els campionats nacionals amb els nois i per això afirma esperançada: "En pocs anys hi haurà més pilots dones en els mundials amb un nivell molt superior". Amb només 19 anys, Laia Sans ha estat cinc cops campiona del Món de la seva especialitat en categoria femenina i ha guanyat tres europeus. Uns resultats difícilment igualables, als quals la pilot treu importància, perquè assegura que "en la categoria de noies el nivell és encara força baix". Però les marques d'aquesta pilot quan competeix contra els nois són igual de sorprenents: en el 2000 va guanyar el campionat d'Espanya, tres anys més tard, en la categoria júnior i competint amb nois fins a 21 anys, va pujar al podi en la tercera posició i en el mundial de l'any passat va aconseguir el cinquè lloc.

Aquestes victòries són, sens dubte, el resultat de l'aposta decisiva que ha fet Laia Sans pel trial. Aquest esport s'ha convertit en la tasca més important de la seva vida: "He sacrificat els meus estudis per poder dedicar-me de forma professional al trial i els meus pares ho han deixat gairebé tot per estar al meu costat". Una constància i persistència que fa que molts l'hagin convertit en l'hereva potencial de Jordi Tarrés, el millor pilot de trial de la història, que amb set mundials encara no ha trobat relleu.

La vela, navegar al mateix nivell

Un de cada cinc regatistes que competeix a Catalunya és una dona. La federació catalana de vela només té registrades 1.000 dones regatistes entre les més de 5.000

llicències federatives que té l'entitat. Però aquesta situació, segons la membre de la junta de la Federació Catalana de Vela, Maria Glòria Aragó "no implica una discriminació de les noies regatistes en front dels nois". La directiva assegura que l'esport de la vela és tan minoritari que encara no s'ha obert el debat sobre les discriminacions per gènere. Mònica Azón, regatista i germana de la medallista olímpica Sandra Azón, assegura que "en la majoria de modalitats de vela la dona està pràcticament igualada amb els homes". Però reconeix també que en campionats com la Copa Amèrica o els creuers de volta al Món encara hi ha "molta discriminació", i això obliga a les dones a preparar-se i formar-se per demostrar que son capaces de navegar al mateix nivell.

La vela femenina va ser reconeguda com a esport olímpic l'any 1988, des de llavors ja hi ha quatre modalitats femenines. A partir dels Jocs Olímpics de Barcelona 92 les regatistes catalanes han mostrat un gran nivell en cada convocatòria olímpica. A la cita de Barcelona, Natàlia Via-Dufresne va guanyar la medalla de plata en classe Europa; quatre anys més tard, a Atlanta, la seva germana Begoña i Theresa Zabel van aconseguir la medalla d'or en classe 470. La cita de Sidney va deixar un gust agre dolç al tàndem Natàlia Via-Dufresne i Sandra Azón en quedar-se només a una posició de pujar al podi. Finalment, però, a Atenes, després d'una gran cursa, aquest mateix equip va guanyar la medalla de plata en classe 470.

El ressò mediàtic que va tenir la victòria de les dues regatistes a Atenes va apropar aquesta disciplina esportiva a la societat. Sandra Azón creu, però, que les coses no han canviat gaire després d'aquella gran conquesta i fins i tot quan guanyen un mundial ningú, a banda de la família, les reben quan arriben a Catalunya. "Vull pensar que el nostre èxit ha servit, com a mínim, perquè les nenes vegin que hi ha futur en la vela femenina", afirma amb il·lusió. ■

Equip Azon de vela

FOTO RAFAEL RUIZ FUENTE

Emma Roca, campiona de raids d'aventura i bombera

“Som la clau de l'èxit”

“No tornaré a competir mai més”, és el primer que diu sempre Emma Roca quan travessa la línia de meta. Són els pensaments dels primers instants de llibertat després d'haver passat quatre dies al mig d'una selva del Brasil, de l'Argentina o del Vietnam caminant tota la nit amb neu fins a les espatlles, remant en rius amb piranyes i corrent més de cent quilòmetres a contrarellotge. Però aquesta corredora de raids, en realitat, es confessa incapaç de viure sense l'aventura i per això els dubtes que provoquen l'esgotament i la sensació d'haver salvat un cop més la vida, s'esvaeixen aviat. “La força de voluntat et fa veure que tot és possible i et dona més capacitat de superació”, assegura.

A les seves cames i als seus braços hi ha escrit part de les seves aventures. Plenes de cicatrius o de ferides, són una bona prova de la duresa de moltes competicions on sovint s'ha trencat algun os o ha patit una infecció. L'equip en el que competeix està format per tres homes, i ella n'és la capitana. Tots pateixen en la pròpia pell la lesió o la malaltia d'un dels companys. Però en el seu cas aquest patiment augmenta, perquè el seu marit és un dels membres de l'equip: “Sempre dic que si et vols casar amb algú l'has de portar a un raid”. Les condicions extremes a les que són sotmesos els corredors de raids permet, segons Emma Roca, conèixer les persones “sense màscara”.

La corredora assegura que l'objectiu més important pel seu equip és sobreviure a les proves i arribar a la meta sense patir cap lesió greu o malaltia, “per això no voldria un company que només pensés en guanyar i endur-se'n el premi”, i posa un exemple: “A les illes Fiji érem els primers i vàrem abandonar a sis hores de la meta perquè el meu marit tenia una infecció als peus i no podia caminar. Per nosaltres gaudir de l'aventura és més important que els premis”.

A Catalunya, viure professionalment dels raids és encara un somni. No existeix una federació d'esports d'aventura i aquestes competicions no reben cap tipus de suport econòmic de les administracions. Això fa que la necessitat de trobar patrocinadors sigui una de les primeres proves que cal superar. Tot i que els premis pels guanyadors són molt quantiosos, només els bitllets d'avió i les inscripcions poden costar més de 10.000 euros. Amb aquestes condicions, Emma Roca, com la majoria de

corredors, compagina les expedicions amb les classes de bioquímica i biofísica a Manresa i el servei al cos de bombers de la Generalitat. Ella és una de les 10 dones que té aquest cos amb més de 2.600 homes, una situació de desavantatge a la que ja està acostumada.

Després de 10 anys de pràctica esportiva en tot el món el palmarès d'aquesta lluitadora inesgotable acumula desenes de victòries, i diversos campionats del món i d'Espanya. Si es tractés d'un futbolista seria el més galàctic dels galàctics, però tractant-se d'una dona en un esport encara molt masculí és encara una estranya excepció.

Els raids d'aventura van néixer a Nova Zelanda, l'any 1989, com un circuit de proves d'ultraresistència en el que competeixen equips de tres o quatre persones. Durant diversos dies han de recórrer -amb un mapa i una brúixola- centenars de quilòmetres remant, en bicicleta i a peu. Inicialment, en la majoria dels equips només hi havia homes tot i que podien ser mixtes. Ara, la normativa obliga a incorporar un mínim d'una dona en cada equip. “Homes i dones en condicions físiques molt diferents competim sota les mateixes normes. El primer dia som les que més patim, però després ens convertim en el puntal de l'equip, sabem regular-lo, som més previngudes i distribuïm millor les nostres energies. Crec que som la clau de l'èxit”, assegura convençuda.

Per Emma Roca la falta de dones que serveixin d'exemple a les noies més joves és un dels principals problemes d'aquesta disciplina esportiva: “No hi ha un mirall on les més joves puguin veure reflectides les seves ambicions”. Per això dedica bona part de les hores lliures a organitzar trirais d'aventura per a noves competidores i s'encarrega de gestionar l'únic raid d'aventura només per a dones que existeix al món. Un campionat que en la darrera edició, el passat estiu al Berguedà, va aplegar noies de més de set països.

Amb 32 anys, els raids són encara per aquesta esportista una droga que ha de provar tres o quatre cops l'any: “Després d'una cursa puc estar setmanes somiant en els llocs meravellosos on he competit i això m'impulsa a tornar-hi”. ■

S.M.

Campiones fent equip

UB Barça

Sílvia Font, entrenadora d'UB Barça

Dones. Esportistes. Campiones. A finals de maig tornaven de València amb el títol de Lliga a la butxaca. Ho festejaven pel camí, dins l'autocar. I en arribar a Barcelona, una discoteca les esperava per acabar de celebrar una victòria, la del cinquè partit del *play-off*, que les convertia en les dominadores del bàsquet espanyol aquesta temporada. Cap d'elles volia que aquella nit s'acabés, cap d'elles tenia ganes d'abandonar una celebració a la qual, per arribar-hi, hi havien destinat molts esforços. Només l'entrenadora, Sílvia Font, no va poder seguir la festa. A casa, l'esperava, malalta, una de les bessones. La seva companya, Pilar, no l'havia pogut acompanyar en aquest important desplaçament: els fills, el Guille de 2 anys i les bessones Júlia i Andrea de 7 mesos la necessitaven.

Al costat de tot l'equip, Sílvia Font ha demostrat ser una dona valenta, sense por als reptes. Fa 18 anys que viu amb la Pilar, la seva parella, i això no li ha facilitat les coses dins del món de l'esport. Però el bàsquet és la seva passió i a l'UB Barça se sent respectada i valorada professionalment. Acaba de culminar amb èxit una temporada en què un dels reptes era substituir a Carme Lluveras, l'anterior entrenadora de l'equip i tot un referent en el món del bàsquet femení espanyol.

Renunciar a Europa

A les campiones de Lliga els ha tocat patir fins l'últim dia. I no parlo dels patiments que a la pista es deriven de la competició. Els ha tocat patir per saber si la pròxima temporada podrien optar a revalidar el títol de campiones... per qüestió de pressupost!

El fet de ser campiones, de lluir els colors del Barça, de ser grans esportistes, de donar espectacle i d'omplir pavellons (encara que sigui només en les grans finals) no ha estat reclam suficient per disposar, d'entrada, d'un mínim pressupost que els permeti tornar a ser competitives. Si ja és difícil pel bàsquet superprofessional, -el bàsquet *dels homes*- trobar espònsors, no cal dir que pels equips que lluiten en les competicions femenines la feina és tres, o quatre, o cinc, o tantes vegades més difícil. La

realitat és que la Lliga espanyola les espera la pròxima temporada per defensar el títol, però no podran ser presents en la competició europea. L'Eurolliga femenina de bàsquet no tindrà, doncs, per qüestions econòmiques, les representants catalanes.

Tot dones

L'UB Barça és l'únic equip femení del panorama basquetbolístic espanyol format íntegrament per dones. Són 11 les jugadores que treballen sota les ordres de l'entrenadora i la seva ajudant; la fisioterapeuta, la delegada i la metgessa completen aquest gran *women team*. Totes són dones, i no pas per cap tipus de discriminació. Totes són dones, però aquest és un fet al qual elles no l'hi atorguen cap *plus* ni cap rellevància especial. Treballen dur a la pista, al gimnàs... però també a casa i/o a la facultat. Sense proposar-s'ho fan que les cròniques periodístiques (poc abundants i sovint poc destacades en comparació amb el bàsquet d'homes) hagin de parlar d'un equip diferent. Lluitadores fins al final, elles escriuen una pàgina en la història del bàsquet que diu que un equip íntegrament femení s'ha proclamat aquest any campió de la lliga de la regularitat.

Sílvia Font, l'entrenadora, compara el bàsquet femení d'ara amb el masculí dels anys 40. "Hi ha un llarg camí per endavant", afirma aquesta dona que viu el bàsquet des de la seva infància. El seu pare va ser jugador i li va inculcar, des de petita, els valors de l'esport.

Fer feina

Les jugadores s'entrenen cada dia en doble sessió. Tenen partit tots els caps de setmana i la dedicació és gairebé exclusiva, només els queda una mica de temps per estudiar. Totes saben que el bàsquet no els solucionarà el futur i que no podran pas viure dels estalvis que els proporcionen els diners de les seves fitxes. El cas de les jugadores estrella no és significatiu. Sigui com sigui, la fitxa més alta no arriba als 70.000 €. Posats a fer números a l'engròs, la suma del que cobra tota la plantilla és, si fa o no fa, el que cobra un sol jugador de l'ACB... Tot i així, la feina és la

Equip UB Barça

Les jugadores

Helen Luz. Base, brasilera de 32 anys i 1.73 cm. Internacional pel seu país i exjugadora dels Washington Mystic de la WNBA. És una de les jugadores de l'equip amb millor palmarès on hi destaquen un bronze olímpic, un títol Panamericà i tres de sud-americans. Mestra de professió. Casada. Vol jugar un any més i després formar una família.

Marta Fernández. Escorta, 23 anys, 1.78 cm. Després de 5 temporades amb el Ros Casares va fitxar per l'UB Barça per aconseguir títols. Ja té 4 lligues. És estudiant de Periodisme. La seva és una família de les que es dediquen al bàsquet. Té un germà, en Rudy Fernández que triomfa al DKV Joventut.

Betti Cebrián. Pívol, 34 anys, 1.95 cm. Aquest ha estat el seu últim any com a jugadora: deixa la competició amb un palmarès impressionant. És llicenciada en fisioteràpia i parla alemany, anglès i francès.

Cristina Garcia. Aler 21 anys, 1.84 cm. Estudiant d'Educació infantil igual que la seva companya d'equip Ingrid Pons, pivot 30 anys i 1.86 cm.

Sandra Gallego. Aler 29 anys, 1,78 cm. Fisioterapeuta, li queda un any per acabar INEF

Paula Seguí. Pivot, 23 anys, 1.90 cm.

Laura Antoja. Base, 28 anys, 1.65 cm. Es fisioterapeuta.

Erika de Souza. Pivot brasilera, 23 anys, 1.93 cm. Va jugar amb els Angels Sparks de la WNBA i en diversos equips de Brasil i Hongria.

Anna Cruz. Escolta. És la més jove, 19 anys, 1,76. s'està preparant per estudiar INEF.

Delisha Milton. Aler, 30 anys, llicenciada en Història. Casada vol esperar una mica abans de formar una família.

mateixa. Encara que aquest any han jugat amb una pilota de dimensions inferiors, han de jugar pràcticament en les mateixes condicions; iguals dimensions de la pista, la mateixa alçada de cistella... Això fa que no es pugui oferir el mateix espectacle. Si algú ha pogut veure jugar a un equip professional en pistes de mini-bàsquet haurà pogut veure un espectacle molt més vistós i vibrant.

Qui va tenir el privilegi de veure com es proclamaven campiones a València, en el cinquè i últim partit del *play-off* de Lliga davant el Ros Casares, l'equip favorit, al Pavelló de la Font de Sant Lluís, recordarà que hi havien 8.500 persones a les grades i les jugadores blaugranes van sortir a la pista molt concentrades. Era l'últim partit de la temporada. Havien arribat fins allà i calia lluitar fort per endur-se el triomf.

Conscients de la seva capacitat, coneixedores de les seves possibilitats van rebre un missatge clar de la seva entrenadora. La Sílvia els va dir: "Sortiu, divertiu-vos i jugueu com sabeu!". ■

**Isabel Bosch
Rosa M. Junyent**

El gabinet de Gènere i Esport El poder de les polítiques transversals

La resolució del Parlament Europeu sobre les dones i l'esport de l'any 2003 va impulsar un cert canvi d'actitud dels representants polítics europeus vers les problemàtiques a l'entorn de gènere i la pràctica esportiva.

A Catalunya, les recomanacions de la Cambra europea s'han materialitzat en la creació del Gabinet de Gènere i Esport de la Secretaria General d'Esports de la Generalitat, encapçalat per Maria José Bilbao. Amb poc més de sis mesos de vida -va néixer el març-, aquest gabinet és una de les apostes més clares de l'actual Govern de la Generalitat per aconseguir el que anomenen "la feminització de l'esport".

El Gabinet disposa d'un pressupost total d'un milió d'euros, que es destina a l'elaboració i execució de programes específics per introduir la perspectiva de gènere en les polítiques, les institucions i les activitats esportives. Es tracte, en paraules de Maria José Bilbao, d'oferir a les dones "les mateixes oportunitats d'influir en les polítiques esportives i en els processos electorals associatius". Com sentència Bilbao: "Les activitats esportives de les dones i dels homes s'han de valorar de la mateixa manera i donar la mateixa prioritat".

En la Unió Europea, diversos països porten ja anys aplicant programes amb aquests mateixos objectius, per això la tècnica de Gènere de la Secretaria General de l'Esport assegura que "els resultats a Catalunya hauran d'esperar alguns anys".

Per Maria José Bilbao el seu treball al capdavant del Gabinet de Gènere, juntament amb Anna Vilanova, no és gens fàcil, però aquesta exesportista d'elit assegura tenir un nivell molt alt de compromís amb l'esport femení després de viure molt a prop la discriminació en el món de l'esport.

Actualment, el Gabinet de Gènere i Esport s'encarrega de dur a terme programes d'assessorament i de tutoria a les associacions, clubs i federacions, perquè creïn grups de treball estables per tal d'implantar polítiques de gènere.

"La majoria d'institucions no han respost a la nostra crida, però les que han respost ho han fet molt bé", assegura Bilbao. És el cas de la Federació Catalana d'Esquix, que ha creat una micro-comissió per planificar i destinar recursos a programes específics per a dones. Per Bilbao, aquestes iniciatives concretes són importants, però creu que en el futur s'haurien de dur a terme mesures globals des del Govern, que serien molt més efectives.

NÚMERO DE DONES SEGONS EL TIPUS DE CÀRREC DIRECTIU A LES FEDERACIONS CATALANES		
TIPUS DE CÀRREC	OCTUBRE 2000	NOVEMBRE 2004
Presidenta	1	2
Vicepresidenta	1	9
Vocal	11	39
Tresorera	0	8
Secretària	2	10
Direcció tècnica	2	4
Comissions tècniques i arbitrals	1	2
Delegada Territorial	1	6
Presidenta comitè		2

NÚMERO DE DONES SEGONS EL CÀRREC DIRECTIU EN CLUBS, ASSOCIACIONS O ORGANITZACIONS ESPORTIVES CATALANES		
CLUB/ASSOCIACIÓ/ORG ESPORTIVA	OCTUBRE 2000	NOVEMBRE 2004
Presidenta	12	5
Vicepresidenta	2	3
Vocal	5	6
Gerència		1
Tresorera	0	1
Secretària	1	4
Direcció tècnica	2	2
Comitès/Comissions tècniques i arbitrals	0	0
Delegada Territorial	1	2

El paper dels mitjans

En els mitjans de comunicació el grau d'acollida de les notícies generades per esportistes depèn principalment del tipus d'esport i del gènere. Aquest últim, és el segon factor en importància a l'hora de retransmetre, o no, una informació. Actualment, les televisions, els diaris i les emissores de ràdios ignoren, amb escasses excepcions, les notícies esportives protagonitzades per dones. Davant d'aquesta situació el Secretari General de l'Esport, Rafael Niubó afirma: "No pot ser que no trobem cap notícia d'esport femení en cap pàgina d'un diari esportiu".

En aquest sentit, la responsable del Gabinet d'Esport i Gènere va mantenir, el passat estiu, diverses reunions amb el Consell Català de l'Audiovisual -CAC- per aconseguir un compromís d'aquest organisme per al tractament equitatiu de les notícies esportives d'homes i dones en els mitjans catalans. En les trobades però, no es va arribar a cap acord definitiu. De moment, el CAC no disposa de xifres sobre les retransmissions de notícies d'esport femení, però posa a disposició de les universitats els estudis generals que té per fer una primera investigació d'aquesta problemàtica.

Els resultats del treball del gabinet no es veuran abans de tres o quatre anys, perquè segons Bilbao "els problemes que arrosseguem des de fa cents d'anys, no s'arreglaran en una legislatura". Malgrat tot, l'objectiu més immediat del Gabinet i les seves responsables, és garantir que les dones puguin triar i practicar lliurement l'esport que vulguin. Una situació que, mica en mica, va estant més a prop. ■

Sílvia Majó

Els mitjans informatius i les competicions femenines

Un desequilibri flagrant

Per **M. Eugenia Ibáñez**

Espanya té una presidenta del tribunal Constitucional, un Govern de l'Estat que ha assolit la paritat entre els seus membres, al juny es va aprovar una llei integral contra la violència de gènere que dona tracte prioritari a les dones i, per si tot això citat fos poc, durant el mes de març passat dues espanyoles van defensar a les Nacions Unides la igualtat de sexes i la necessitat de regular per llei l'accés de la dona als càrrecs de poder en els àmbits polític i econòmic. Però tots aquests avenços evidents en el reconeixement social de la dona no han tingut la seva correspondència en l'àmbit de la informació esportiva, ancorada en els seus tradicionals esquemes sexistes, un sector que segueix sense donar excessives oportunitats laborals a la dona i que la ignora com a element informatiu, quan no li dona un tractament cursi o, en el pitjor dels casos, vexant.

Animo als lectors i a les lectores d'aquest text a oblidar el paràgraf anterior, amb inequívocs judicis de valor, ho accepto, i a apropar-se amb sentit crític –la candidesa pot ser perillosa– a les seccions d'esport dels diaris i als mateixos espais radiofònics o televisius. Però no només un dia; mirin aquest espai en diverses ocasions per a què la insistència de l'anàlisi o de la simple observació atorgui a les seves conclusions una major validesa. En primer lloc, l'absència generalitzada de notícies relatives a l'esport femení ens portarà amb facilitat a deduir per la via ràpida que la dona no practica esport: si els mitjans no informen d'alguna cosa, aquesta cosa no existeix. El 18 de maig passat, el club Universitari de Barcelona es va proclamar campió de lliga, és a dir, va obtenir el més preuat títol al que aspira qualsevol equip d'elit. Com van informar d'aquest fet la premsa, la ràdio i la televisió? Alguns mitjans ho van fer amb el silenci més absolut; altres, amb un misericordiós breu o una menció de passada, sense afalacs de cap tipus. Un mes després, al juny, el mateix títol en versió masculina (Tau / Reial Madrid) va acaparar durant setmanes els espais informatius de tots els mitjans de comunicació. Va ser motiu d'emissions i paginacions especials i va provocar el desplaçament de periodistes de Madrid cap a Vitòria i de Vitòria cap a Madrid. No som tan ingènues com per demanar el mateix tracte informatiu per a les dues competicions –masculina i femenina–, però és

evident que el desequilibri que s'ha donat als dos equips campions ratlla el greuge i també, perquè no dir-ho, en la manca de professionalitat dels periodistes, obligats a informar d'allò que succeeix en el seu àmbit, els hi agradi o no. I en el cas de l'esport femení, és evident que no ho fan.

Els exemples no queden reduïts a l'anterior. Són constants, es tracti de l'especialitat esportiva que es tracti i del mitjà de comunicació que es vulgui analitzar. I són especialment greus en el cas de les ràdios i les televisions públiques. Quin tractament informatiu va donar TV3 del triomf de l'Universitari? La televisió catalana prefereix donar espais d'alta audiència als forçuts de Minnessota o del Kazaquistan de torn que arrosseguen tractors i pneumàtics abans que oferir un reportatge sobre les dificultats que implica ser dona en l'àmbit esportiu, jugar a bàsquet, fer-ho bé i convertir-se en les millors d'Espanya.

El sexisme de l'esport és un problema social, però és evident que, quan aquest problema afecta a mitjans de comunicació que paguem entre tota la ciutadania catalana –incloses les dones–, el tema és també una qüestió política. I alguna mesura s'haurà de prendre per evitar que es mantingui la discriminació de la dona amb els nostres impostos. Es tracti de l'àmbit que es tracti. ■

...ESPORTISTA

Els valors de l'esforç

L'estiu de 1964, el meu pare em va engrescar per fer-me sòcia del Club de Natació Tàrraco, que tot just llavors s'inaugurava a Tarragona. Així vaig començar a conèixer i practicar la natació, malgrat que jo jugava a bàsquet, que era l'esport que practicaven al col·legi.

Recordo aquella època amb molta estimació i emoció. Va ser una època de la meua vida molt agradable que va marcar la meua personalitat i em va definir d'una manera molt clara el sentit de la disciplina i de l'amistat.

En aquells temps, els practicants de la natació érem com una gran família, tots ens coneixíem i participàvem en qualsevol esdeveniment. Cal tenir en compte que la seva pràctica anava dirigida quasi exclusivament a la competició.

Avui, s'ha produït un canvi molt important en la pràctica general de l'esport i especialment en la natació, degut principalment a la introducció de la pràctica de la natació de lleure. Malauradament, això ha ocasionat un retrocés en el nivell competitiu, malgrat l'augment del nombre de practicants, ja que ara l'esport es mou a l'entorn del desmesurat esport professionalitzat, dels sous desorbitats de les grans estrelles i del circ que protagonitzen en moltes ocasions.

L'any 1997, gràcies a la meua disponibilitat de temps lliure, vaig accedir i vaig ser elegida com a presidenta del Club Natació Tàrraco amb la intenció de tirar endavant un projecte de renovació total de les seves instal·lacions. Conjuntament amb diverses persones, vam treballar amb l'objectiu de poder assolir un projecte esportiu que fos compatible tant per les persones practicants de l'esport de lleure com per les que es dediquen a la competició, i vam engegar una nova etapa caracteritzada per un canvi en el model de gestió i per redreçar la pràctica esportiva del club.

La meua coneixença d'aquesta especialitat esportiva crec que ha jugat a favor de la natació i ha comportat un increment important (de més del 50%) de les llicències esportives de joves que practiquen la natació en les seves diverses especialitats, com waterpolo i salvament socorrisme.

Sovint reflexiono sobre els resultats del nostre treball al front del Club i crec que no pot deslligar-se dels valors que porta associat la pràctica esportiva. Tinc sempre present els temps en què feia esport: calia l'esforç d'aixecar-se a les sis del matí per entrenar, l'autodisciplina del treball de cada dia i, sobretot, l'esforç continuat per superar-se. ■

Mª Eulàlia Veà

Mª Eulàlia Veà Miranda

Nedar i guardar la roba

Mª Eulàlia Veà Miranda és una tarra-gonina de 52 anys que va iniciar-se en la pràctica de la natació als 11 anys i que des de llavors ha dedicat una bona part de la seva vida i del seu treball a la promoció de l'esport. Ha demostrat que sap nedar entre dues aigües, estimulant la pràctica esportiva de lleure i també la de competició. Però, com a bona esportista, ha sabut nedar i guardar la roba, doncs la seva gestió al front del Club Natació Tàrraco des de fa vuit anys ha estat un èxit. Potser perquè sempre li ha agradat mirar-se les coses des de diverses perspectives, com mostra el fet que a més de nedadora, també és àrbitre de natació i, ara, gestora esportiva. ■

T'ho expliquem tot,
a cau d'orella.

 012
www.gencat.net

Serveis de la Generalitat, subvencions, ajuts a l'habitatge, a les famílies i a les empreses, activitats de lleure, turisme, transports, xarxa d'albergs, carnet jove, estat del trànsit, defensa del consumidor, agenda cultural, programació de TVC, el temps... **Tot el que necessites saber, t'ho expliquem al 012. A cau d'orella.**

La perversa virtualitat dels videojocs

El 50% de la població de l'Estat espanyol entre 13 i 35 anys juga habitualment als videojocs, molts d'ells tots els dies, altres 3 o 4 dies per setmana. Però els videojocs que actualment es consumeixen disten molt dels *menjacocos*, els tetrís o els marcians amb què jugava la gent fa només 10 o 15 anys. Ara són el pitjor compendi d'estereotips i discriminació.

Els actuals videojocs, aquells que avui *arrassen* a les llistes de supervendes i que converteixen en multimilionaris –en euros– als seus creadors, tenen uns components de violència i discriminació que supera amb escreix qualsevol pel·lícula, amb l'agreujant que els mecanismes de control sobre les formes de comercialització d'aquest material audiovisual encara són molt febles.

Una altra característica definidora dels videojocs és la interactivitat. Això fa que l'usuari tingui un grau d'implicació i d'interacció superior als altres mitjans de comunicació, fins el punt que la majoria de videojocs es converteixen en simuladors hiperrealistes, en els quals la persona que juga pot sentir que realment té a les seves mans el destí d'un personatge, molts cops un ésser humà. El jugador veu a través del punt de mira d'un arma, prem el gallet i destrueix una vida humana. La *gràcia* del joc consisteix en matar i es rep a canvi una recompensa econòmica: guanya qui més diners acumula, o dit d'una altra manera, qui mata més gent.

Si als continguts dels videojocs, se li suma la seva difusió i popularització per part de revistes especialitzades –amb abusos del llenguatge i de les imatges publicitàries–, el reforç dels pitjors estereotips i la normalització de les violacions dels drets humans són el pa nostre de cada dia dels nostres adolescents.

La impunitat que dona la virtualitat reforça encara més l'assentament dels prejudicis, la normalització d'aquests estereotips i la banalització de la dignitat humana; tot plegat porta de cap a la violació quotidiana dels drets de les dones i els infants.

Les lleis existeixen

Amnistia Internacional, Secció espanyola, ha publicat un informe titulat *Con la violencia hacia las mujeres no se juega. Videojuegos, discriminación y violencia contra las*

mujeres, on analitza el marc normatiu internacional, estatal i autonòmic per tal de denunciar l'incompliment del Dret en matèria de violació dels drets humans i de discriminació de gènere en el mercat dels videojocs a l'Estat espanyol.

A nivell internacional, a nivell europeu, a nivell estatal i, a Catalunya també a nivell autonòmic, existeixen lleis de protecció dels infants i contra la discriminació de les dones. A més, la pròpia indústria s'ha dotat d'un codi d'autoregulació. Però, a la pràctica, aquesta legislació no es compleix. I el que és encara pitjor, és que ni el poder executiu, ni el poder judicial, ni les associacions de consumidors no pressionen per fer que es compleixin.

L'èxit de la violència

L'anàlisi d'AI posa de manifest la normalització de la discriminació vers les dones pel fet de ser-ho, tant per la invisibilitat –només un 17% dels protagonistes dels videojocs són femenins–, com pel rol que se les assigna, majoritàriament víctimes o prostitutes, sempre rols inferiors i superditats als desitjos i les ordres dels personatges masculins.

Un dels videojocs més criticats en tota mena d'estudis, -els que pertanyen a la saga GTA (Grand Theft Auto)- fomenta, segons l'informe d'AI, de manera clara la violència contra les dones: "Com altres personatges del videojoc, les dones en l'exercici de la prostitució poden ser objecte d'agressió i assassinat... El jugador té via lliure per robar un vehicle i passejar per qualsevol carrer de la ciutat (a pràcticament totes hi troba prostitució), parar-se davant d'una prostituta i contractar els seus serveis. Un cop acabada la feina i pagat els diners oportuns, el jugador pot recuperar els seus diners agredint la dona fins a la mort".

A la darrera versió GTA: SAN ANDREAS, els creatius van augmentar significativament el nombre de prostitutes.

Aquest videojoc, que ha estat censurat a alguns països com Austràlia o Canadà, és el que més publicitat i articles d'anàlisi va ocupar a les revistes de videojocs, i també va fer una intensa campanya de publicitat per TV el Nadal de 2004. Campanyes d'èxit rotund, ja que s'ha mantingut durant mesos a dalt de totes les llistes de supervendes de videojocs a Espanya.

Altres videojocs normalitzen la violació dels drets humans des de diverses vessants. L'informe d'AI cita el joc Neverland, com un exemple de la promoció dels abusos sexuals contra menors. En aquest joc, el jugador assumeix el rol de Michael Jackson, empaitant criatures per la seva finca. A September 12th es normalitzen els atacs a la població civil afganesa; si el jugador mata civils en un poble d'Afganistan, el joc guanya "emoció" i dificultat, perquè els seus familiars es converteixen en kamikazes. I d'altres –com Carmageddon o Rainbow Six 3– són citats a l'informe com exemples de menyspreu a la vida i la integritat de les persones i com incitació a la violació dels drets humans en conflicte armat.

Alarma social?

Aquest treball de recerca d'AI resulta preocupant per la seva anàlisi del mercat espanyol, però també perquè és el 4art. que en fan. I després de 4 anys denunciant els mateixos abusos dels drets humans de les dones i els infants, cada informe resulta ser més preocupant que l'anterior.

Les conseqüències del reforç dels pitjors estereotips sexistes i violents les podem trobar cada dia als diaris. Una gran part de la nostra joventut, infants i adolescents puguen amb uns valors equivocats que són el brou de cultiu per posteriors casos de violència vers les dones, de *mobbing*, de *bullying* o dels abusos més abjectes vers les criatures.

Però potser el més sorprenent de l'informe d'AI és que en els diversos contactes que l'ONG ha mantingut amb la *Asociación Española de Distribuidores de Software de Entretenimiento* (ADESE) –la qual compta amb un consell independent per gestionar les reclamacions– el resultat hagi estat que a l'any 2004 no hi hagut reclamacions, i per tant, tampoc sancions de cap mena en tot l'Estat espanyol. ■

Montserrat Carreras

VÍDEOJOCOS CITATS EN L'INFORME D'AMNISTIA INTERNACIONAL

1. Videojocs que normalitzen la violació dels drets humans

- Neverland
- JFK Reloaded
- September 12th
- Kaboom
- Caída libre
- Carmageddon
- Rainbow six 3

2. Videojocs que fomenten la violació dels drets humans contra les dones

- Gran theft auto: San Andreas
- Gran theft auto (GTA)
- GTA III
- Benki Kuosuko
- Sociolotron

3. Videojocs que fomenten la discriminació de gènere

- Shellshock Nam'67
- BMX XXX
- Grand Theft Auto III
- Condéname panzers
- Getaway: Black Monday
- Need for speed underground
- Tots en general: invisibilitat (personatges femenins = 17%)

JÚLIA OTERO

periodista

“S’ha de militar amb la transparència sentimental i fer-ne bandera”

Júlia Otero, una professional que no necessita presentació. El seu currículum és ple de premis i de bons programes de radio i televisió. És una dona que no ha amagat mai les seves posicions ideològiques i les seves actituds feministes i que ha lluitat sempre per dirigir el seu destí. Això, no sempre ha agradat a qui en els mitjans, com en molts altres espais de poder, continuen tenint el ganivet de repartir el pastís: els homes. Les regles sexistes del joc social i una certa dreta a qui no li agrada un periodisme més enllà de l'espectacle, o sense diatribes *ultramontanes*, li han jugat algunes males passades. Malgrat tot, ella continua remenant les cireres.

Ser una dona que remena les cireres, a quants mascles els produeix indigestió?

Ni ho sé, ni m'importa. El meu equip ha estat sempre mixte amb propensió a tenir més dones, sobretot amb la màxima responsabilitat, no perquè triï dones, sinó perquè trio una competència professional i resulta que és dona. Faig tàndem amb Mari Carmen Juan des de fa molts anys.

Les dones periodistes no tenen gaire vida personal, a quantes empreses ha hagut de deixar clar que

la seva vida personal i la professional tenen el mateix valor?

A totes. Sense vergonya, amb contundència, penso que aquesta és la clau. No val ja aquella actitud del feminisme que passava per amagar els problemes derivats de l'organització domèstica familiar com si fos una cosa vergonyant, fent veure que la vida professional era aliena en aquests avatars. Segurament he tingut una situació de privilegi que m'ho ha permès. No totes les dones ho poden fer. Segueixo sentint comentaris a nivell d'empresa poc favorables. Sóc molt militant, deixo molt clar que per a mi la família i el meu entorn dels afectes és més important que la feina. No tinc cap problema en seure al despatx més influent a nivell mediàtic i dir que la meua filla m'importa més. Crec que s'ha de militar amb la transparència sentimental i fer-ne bandera.

Creu que als homes els falta molt per manifestar i tenir actituds com la seva?

Com deia l'acudit, no sé si en veure un o cap. Sovint veig que els homes no tenen presa per tornar a casa... sempre tens la sensació que les dones van molt escanyades de temps. Tenen certa pressa per tornar a casa, en canvi, els homes és bastant habitual que no observis cap mena de rau-rau intern per tornar-hi. En la gent apallada la diferència entre l'actitud dels homes i les dones és flagrant. Evidentment, falta molt.

Els matins i l'anàlisi polític continua sent un món masculí. Trigarem encara a veure dones periodistes conduint els matins?

Els informatius de matí a la ràdio estan en les mans dels

homes. A la tele els condueixen més homes que dones. A la publicitat, la protagonista és la dona, però el prescriptor sovint és una veu maca d'home. D'aquesta manera se'ns diu que té més credibilitat la veu d'home, la reflexió masculina que la femenina. Fa anys que ja tocava que una dona arribés al matí de la ràdio. He dit moltes vegades que a mi m'agrada molt la ràdio. Espero tornar-hi al matí. Ja he guanyat la batalla de la tarda. Ara vull fer el matí a la ràdio.

Com veu el poder del que frueix?

No el veig i mira que m'envia missatges com per sentir-me molt poderosa! Que al consell de RTVE, els representants del PP preguntin sobre mi, amb l'única intenció de fer-m'ho més difícil, em fa pensar que ells sí que m'atorguen un poder, que jo no percebo. Sóc una professional de la comunicació que només fa un programa que no pretén anar més enllà d'entretenir dignament. Sóc molt humil respecte a què significa la feina periodística en aquests moments. Hi ha moments en què em fan sentir poderosa de tant ficar-se amb mi. Algun dia esbrinaré on està i potser començaré a utilitzar-ho, "dicho con toda la retranca gallega..."

Al llarg de la seva carrera ha patit absurditats com considerar que el seu programa era massa intel·lectual o la crítica implacable envers un format diferent d'entrevistar. Creu que la dreta d'aquest país no té res a veure amb l'europea?

La dreta té una legitimitat política igual que l'esquerra, i que no té legitimitat és la ultradreta. Sento missatges radiofònics, llegeixo segons quines columnes i dona la sensació que és una cosa *ultramontana*. És preocupant. Tinc la sensació que en aquest país hi ha persones que creuen que haurien de tenir sempre el poder. Quan el té algú semblant a l'esquerra, o al centre esquerra, és com si el tinguessin uns *okupes*, com si no estiguessin legitimats. És com dir, que fan aquest *okupes* en el nostre lloc natural? Doncs que sàpiguen que als *okupes* els ha triat la majoria de la població amb una cosa que es diuen eleccions democràtiques.

Li anava a preguntar si aquest poder incomoda a molta gent, però ja veig que sí...

Deuen estar, evidentment molt incomodats, ja em van fer fora de la ràdio i sembla que estaven molt contents que jo estigués a Catalunya i, de sobta, descobreixen amb horror que he tornat a l'àmbit estatal. Hi ha gent que pretén una mena de mort civil, professional, meva. Ha estat tant exagerat que és patètic. El mateix contingut del que diuen ja els qualifica. Sembla que hi ha un país on no hi ha grisos, hi ha blanc o negre. Cada cop el periodisme i la política es més de trinxera. No m'agrada gaire aquest país en aquests moments, hi ha una manera de fer oposició molt destrallera. La responsabilitat és dels governs però també de qui fa l'oposició.

Creu que la seva imatge com a dona influeix per trencar estereotips?

Tota la vida he estat una persona molt coqueta i presumida, segurament perquè sé que sóc una dona normalleta que ha après a treure's partit. Sempre he reivindicat la

coqueteria femenina i me n'adono que he trencat algun estereotip pel que em diuen a vegades. Més d'un m'ha dit: «Tu amb aquesta pinta has de ser feminista?» Jo des dels 18 porto l'eyeliner i el rímel, i m'agrada la roba... Si hi ha gent tant basta i tant buida intel·lectualment que considera que feminista és aquella que no pot ser una altra cosa, és a dir, que no és desitjada pels homes, que és una fracassada sentimental, va mal vestida i arreglada, i mal pentinada..., quan estant davant d'una persona que no correspon al seu arquetip, d'entrada ja es queden despistats i desconcertats.

Quins estereotips ha ajudat a trencar?

Sempre m'he definit com a feminista. Mai m'ha fet por. A perdre la por, doncs en aquest concepte. A que una dona no ha de renunciar a res que li agradi i que li doni píndoles de felicitat, per reivindicar el seu lloc a la societat. Per què m'agrada la roba i la llenceria no puc anar a una llibreria? Les etiquetes serveixen per donar nom a les coses no per definir les persones. Les revistes que es publicaven als 70, quan jo era adolescent, on escriven un grapat de dones de l'època són de les poques coses que guardo. Crec que és un llegat per la meua filla.

A la vista de les seves experiències, què els hi recomanaria a les noves periodistes?

Sóc molt dolenta per recomanar. La primera, que oblidin la visió romàntica, filantròpica i humanista del periodisme perquè està morint, en plena agonia. La comunicació és un negoci com un altre qualsevol i un instrument polític. Al mig es belluga el pobre periodista que ha d'oscil·lar entre perdre la feina o la credibilitat. És feina dura i difícil, sense seguretat, on arribes als 40 i no saps que passarà a la teua vida quatre mesos mes tard. El prestigi acumulat no serveix, es perd en hores i es tarda anys a recuperar-lo.

La pregunta que mes l'incomoda perquè sempre en una entrevista es fa a les dones i no als homes?

El tema de la conciliació familiar. Quan entrevistes a una ministra, o qualsevol dona amb un càrrec públic important, habitualment es parla dels seus fills i de la conciliació laboral amb la cosa domèstica, un tipus de preguntes que no es plantegen mai als homes. Al Sr. Montilla encara no li han preguntat que fa amb la bessonada i ell a Madrid, la gent considera: on és la preocupació? on és el problema? En canvi, tothom s'ho plantejaria si fos una dona. Jo no obvio el tema de la conciliació amb les dones, perquè em sembla que té interès que persones públiques expliquin això, i incorpore aquesta qüestió com a tema de conversa i objecte d'entrevista als homes públics. He de dir que en un percentatge elevadíssim les cares d'estupor són totals, perquè ni s'ho havien plantejat.

Projectes de futur?

Sóc una privilegiada, perquè fins ara he pogut triar, però no ho tinc decidit. Espero començar al gener. Vull donar-me un descans, fa molts anys que faig un programa diari. La il·lusió es fer una altra sèrie d'entrevistes amb el mateix format que *Las Cerezas*, perquè ha quallat la idea de la parella. He rebut altres ofertes... però no en tinc ganes, encara. ■

Carme Freixa

"Cada cop el periodisme i la política es més de trinxera"

"Perquè m'agradi la roba i la llenceria no puc anar a una llibreria? Les etiquetes serveixen per donar nom a les coses no per definir les persones"

És la ciència un món

El dèficit democràtic

Per **Lluís Garcia i Sevilla***

El món de la ciència, com la majoria d'àmbits socials, és dels homes. Una munió de causes, d'actuals i d'històriques, es conjuminen per produir aquesta situació objectiva, o si més no objectivable. És un fenomen de totes les èpoques i acusadament transcultural i no per aquestes raons ha d'ésser considerat acceptable o justificable. És especialment injustificable dins el sí de les societats occidentals que es caracteritzen per l'afirmació de dos valors socials fonamentals: la ciència i la democràcia. És antidemocràtic que la majoria de la població, les dones, estiguin infrarepresentades en els àmbits socialment més importants. De fet, penso, que la situació de la dona dins una societat és l'indicador més clar del grau de democràcia assolit per la societat en qüestió. Des del punt de vista científic, resulta que les dones en comparació amb els homes, com a subpoblacions i no com a individus, obtenen, a igualtat d'educació, d'instrucció i d'intel·ligència, unes mitjanes de rendiment superiors pràcticament en tot tipus de tasques. D'ací que l'augment de la bondat mètrica (fiabilitat i validesa) dels instruments d'avaluació millorin sensiblement la representació femenina dins qualsevol àmbit social. Òbviament, estic parlant de mesures objectives i no d'apreciacions subjectives, aquelles que, en essència, no són replicables i en la majoria dels casos es demostren inverificables. Cal esperar que contra aquesta simple constatació es *revoltin* les estructures jerarquitzades, també de les jerarquies científiques, perquè la motivació pel poder és incentiva: a més poder més *ganes* de més poder. I dins aquesta *lluita* per la jerarquia els homes, en comparació amb les dones, com a subpoblacions, presenten unes personalitats mitjanes amb uns valors superiors en agressivitat, manca d'empatia, fredor emocional, duresa i autoestima superiors, trets de personalitat molt rellevants en pràcticament tot tipus d'*escalada social*.

A tall de resum: a més aplicació del mètode científic en l'avaluació de mèrits dins qualsevol àmbit més reflectirà aquell àmbit la proporció de gèneres de la població, majoritàriament conformat per dones. ■

*Membre de l'Institut d'Estudis Catalans

on d'homes?

Il·lustració **Eva Armisen**

Una manera de mirar

Per **María Jesús Izquierdo***

La ciència és el resultat de la divisió del treball i de l'especialització. Atès que es considera que no totes les activitats tenen la mateixa importància per al benestar de la col·lectivitat, comportant la seva organització jeràrquica. En l'arrel es troba la divisió sexual del treball que marca les restants formes de divisió del treball, inclòs el treball científic, el qual ocupa un lloc considerablement elevat en la jerarquia.

El model dominant deixa oberts dos interrogants. Es veritat que la ciència és un món d'homes? És veritat que contribueix al millor control de les nostres vides?

La divisió sexual del treball es fa palesa en el treball científic. La ciència està marcada per un biaix androcèntric. A títol d'exemple, en el CSIC només el 15,4% del professorat d'investigació –la categoria més alta– són dones. Al mateix temps, es constata una considerable segregació dels àmbits del coneixement per sexe, juntament amb una organització jeràrquica de les diferents disciplines, la qual es tradueix en una desigual distribució de recursos i reconeixement. No descobrim res quan afirmem que el món de la ciència és fortament sexista, tant o pot ser més que el conjunt de la societat.

El coneixement és un requisit del bon govern de les societats i de les persones preses d'una en una. Tot i així, el control de la realitat depèn no tant del coneixement com del poder. La ciència és en la pràctica un apèndix del poder i contribueix a enfortir-lo. Tal com es desenvolupa el coneixement, que hauria de fer més fàcils i confortables les nostres vides, perdem el control de la realitat uns i unes i el guanyen altres, gairebé tots homes, però només uns pocs.

La divisió sexual del treball, i la pèrdua de control de la realitat s'agafen de la ma. Quin hauria d'ésser l'objectiu de les dones? La nostra exclusió de la ciència és un fenomen, tot i que important, que afecta a una minoria de nosaltres. La immensa majoria d'habitants del planeta, inclòs el nostre país, orienten les seves vides mitjançant el pensament màgic o el fonamentalisme religiós, mentre que els poders fàctics es recolzen en el coneixement científic per planificar les seves accions. Si només ens plantegéssim guanyar un espai en el món científic, oblidant els vincles que hi ha entre ciència i poder, oposaríem els interessos d'unes quantes dones als del la resta i contribuiríem a legitimar l'actual model de producció de coneixement. El sexisme és una de les cares de la desigualtat i oposar-se al sexisme en el camp científic és defensar una concepció democràtica de la ciència, que no és pas allò que fan els científics, sinó una manera de mirar el món i buscar solució als problemes molt eficaç i per tant molt alliberadora quan és patrimoni nostre. ■

*Professora de Sociologia i directora de l'Observatori del sexisme a la UAB.

EL DISCURS FEMINISTA A L'AGENDA POLÍTICA

Per **Eva Martínez Hernández***

La inclusió dels mal dits “temes de dones” en les agendes dels poders públics ha representat i representa, encara, una dificultat, un procés llarg i ple d'obstacles en el que la influència del moviment feminista ha estat important. Les dones organitzades –gairebé sempre de manera anònima– han contribuït al llarg de la història a què gaudim de drets fins fa poc temps impensables i a què cada dia estiguem més a prop d'exercir una ciutadania plena i en igualtat amb els homes.

Les institucions públiques han avançat en aquest procés d'obrir les seves agendes a les reivindicacions del moviment de dones. Així, durant els darrers vint anys s'han generalitzat al voltant nostre les polítiques d'igualtat, s'han instaurat organismes específics i existeix, fins i tot en alguns contextos, personal públic format i especialitzat.

Les relacions entre les organitzacions de dones i les institucions locals han pres diverses formes i s'han caracteritzat per la col·laboració o dependència en certs casos (sobretot a partir de la política de subvencions) i per la confrontació o protesta en altres.

L'actual moviment de dones presenta debilitats i forteses. Entre les debilitats destaca la pluralitat de grups, d'estratègies i de discursos que sovint limiten la seva capacitat de desenvolupar estratègies coordinades produint grups atomitzats i amb dificultats per influir políticament. La pluralitat és especialment dolorosa quan descobreixen que només una organització de dones es cita, mentre que la resta refa menor força aquest qualificatiu tradició de protesta i de reivindicacions feministes són peticions globals, ambicioses i transformadores i solen tenir dificultats per materialitzar-se en peticions concretes i operatives en el tema local.

La relació d'aquest moviment amb les administracions públiques, i concretament les locals, està plena

d'amenaces però també d'oportunitats. Les amenaces tenen a veure amb els *filtres* que construeix el sistema per a què les seves demandes no accedeixin a l'agenda política. Els estudis sobre l'accés de la igualtat d'oportunitats a l'agenda política constaten que el procés és difícil i que, amb freqüència, només algunes demandes arriben a l'agenda i això no garanteix la implementació de programes públics concrets. La política d'igualtat ha estat, en massa casos, purament simbòlica i poques vegades s'ha materialitzat en polítiques substantives. En l'àmbit local s'ha produït sovint aquesta realitat, *absorbint* el discurs feminista i incorporant-lo a les agendes; transformant i tergiversant moltes de les seves propostes, però no sempre implementant mesures. S'han instaurat estructures sense pressupost, sense personal especialitzat i sense voluntat política; s'han aprovat plans d'igualtat sense recursos; s'han creat Consells de Dones o d'Igualtat que no afavoreixen, sinó que limiten el poder de les dones.

Malgrat tot, hem de ser optimistes, ja que en alguns municipis la creació d'estructures sí que ha anat acompanyada de pressupostos, de voluntat i de professionalitat. Hi ha dones feministes que s'han incorporat a aquestes institucions com a tècniques o com a polítiques, possibilitant un diàleg més obert i fluït.

La principal oportunitat del context actual té a veure precisament amb la incorporació del discurs feminista a l'agenda dels poders locals. El risc de tergiversació segueix existint, però ja no és possible ocultar i invisibilitzar totes les demandes feministes. Existeix un consens generalitzat en els governs locals sobre la necessitat i l'obligació que tenen d'intervenir en matèria d'igualtat. Amb restriccions, amb simbolisme, però existeix i s'ha de llegir en clau d'oportunitat. ■

* Departament de Ciència Política i de l'Administració
Universitat del País Basc (UPB-EHU)

ELS NOUS REPTES: PODER LOCAL I DRETS DE CIUTADANIA

El proper mes de novembre tindran lloc a Barcelona unes jornades sobre la ciutadania i els poders locals: *Una visió internacional per a una aplicació local*, organitzades per la Diputació de Barcelona i el Centre de Cultura Contemporània, amb els objectius de:

- ▶ Facilitar una visió panoràmica internacional sobre les noves formes d'entendre la ciutadania.
- ▶ Obrir un espai de debat en què el pensament actual aporti el seu saber a la reflexió col·lectiva sobre el paper de la ciutadania en la nova realitat social.
- ▶ Reflexionar sobre com es concreta en el dia a dia i en els diferents països l'exercici dels drets i deures polítics del conjunt dels ciutadans i ciutadanes en l'àmbit local i com es concreta la participació ciutadana en la vida política més enllà del vot en les conteses electorals. Quina relació mantenen actualment institucions i partits polítics envers la ciutadania? Saben escoltar les noves necessitats i el missatge dels nous moviments socials?

Aquestes reflexions i anàlisi es mouran a l'entorn de diferents factors com la influència dels fluxos migratoris, el

paper que en la construcció d'una autèntica ciutadania europea juga l'impuls de la igualtat real homes-dones i la voluntat que s'apliquin els drets humans per a tothom. Tot plegat entès dins el nou Marc de la Nova Constitució europea.

Es pretén generar un debat en el món local, amb aportacions de persones de reconegut prestigi internacional, sobre com s'han d'afrontar els nous reptes i com ens hem d'organitzar políticament per a donar-los-hi resposta i fer-ho des d'una visió internacional.

Cal elaborar un discurs per a compartir-lo. Extreure sabers de les experiències pròpies i alienes en el conjunt de la Unió Europea sense perdre de vista, en cap moment, altres processos evolutius de la democràcia, com poden ser els que s'estan realitzant, al voltant dels drets fonamentals, al continent americà.

En definitiva, conèixer, valorar i potenciar la implicació activa dels ciutadans i ciutadanes en la vida política quotidiana, és el que pretenem fer amb l'organització d'aquestes jornades els propers dies 10 i 11 de novembre. ■

Mª Dolors Renau Manén

LLUITAR CONTRA L'ESTEREOTIP

L'observatori de les dones en els mitjans de comunicació supera les 300 queixes en els seus cinc anys d'història

Les dones reals, amb les seves corbes i quilos de més, de les campanyes dels productes estètics DOVE, la promoció d'una dona gran com a model publicitari o els estudis d'Amnistia Internacional sobre el tractament de la figura femenina en els videojocs contrasten amb la representació sexista de les dones que utilitzen molts missatges i mitjans de comunicació.

Cinc anys després de la creació de l'Observatori, continuem trobant a la publicitat i als mitjans dones objecte, decoratives, enfrontades entre elles, obsessionades per mesures i quilograms... Continuem sense sentir parlar de dones a la història, sense veus femenines a les tertúlies, sense espai per opinar als diaris, sent només les víctimes de les notícies i poques vegades les protagonistes actives.

La invisibilització a què són sotmeses les dones en els mitjans no s'atura. Alguns exemples els trobem en la falta de personatges femenins històrics en la selecció feta pel concurs *El favorit*; en les dificultats que té el programa de debat *Àgora* per convidar dones; en el fet que la celebració del 8 de març va passar gairebé desapercebuda: només alguna referència a la violència domèstica, alguna altra a les desigualtats laborals i alguna pinzellada sobre les dones al món musulmà...

Entre les prop de 50 queixes rebudes el 2005 es reproduïen els patrons ja denunciats a les 269 cartes enviades entre el 2000 i el 2004. Només hem trobat 9 bones pràctiques. Entre elles, el fill de Coca-Cola que defensa l'experiència adquirida per la seva mare durant el anys que ha tingut cura de la família i que la capaciten per ser una bona treballadora encara que no tingui referències. Les dones de totes talles que ballen sense complexes per Nike o la dona gran que serveix de model per als anuncis de mobiliari Desalto.

Nascut al setembre de 2000 de la iniciativa dels consells de dones de Cornellà, Esplugues, Sant Boi, Sant Joan Despí i Sant Feliu, l'Observatori promou una visió crítica dels mitjans de comunicació en 11 municipis i anima a tothom que es faci sentir per aconseguir uns mitjans de comunicació que ens incloguin a tots i a totes. ■

Més informació: www.observatoridelesdones.org

Ajuntament de Cornellà

Observatori de les dones en els mitjans de comunicació

5 ANYS DE LA REVISTA 'DONES'

NO TOTS ELS DIES ES PODEN CELEBRAR CERTS ANIVERSARIS

Donada la situació de les dones en el món, al país, a la ciutat, les lluites que hem dut a terme, les que batellem ara mateix i les que ens queden per venir, de vegades estem tan concentrades, tan centrades en la feina, que ens oblidem de la gran quantitat de fets, esdeveniments, victòries, que podem –que hem– de celebrar.

Per això quan la Regidoria de Dona i Drets Civils de l'Ajuntament de Barcelona va rebre la trucada de responsables de la revista **Dones** a través de la que se'ns convidava a la festa del proper mes de setembre, vam fer un bot de la cadira. Cinc anys, ja? Quantes edicions? Si l'hem vista néixer! Hi hem participat, n'hem après, l'hem gaudit. Ens ha reafirmat en la necessitat de disposar d'espais propis per fer sentir la nostra veu, debatre, fer-nos visibles, reconèixer-nos a nosaltres mateixes i transformar, així, allò que no compartim o que creiem fermament que hem de fer de nou.

Dones no ho té fàcil, concebuda com ha estat per professionals d'un àmbit, el dels mitjans de comunicació, on la immediatesa ens impedeix sovint prendre el temps i la distància necessàries per analitzar amb profunditat el món que vivim.

Esperem poder continuar gaudint amb la publicació de cada número amb les ganes de trobar-hi reflexions que ens

ajudaran a comprendre certs processos, conèixer altres experiències, dones a les que d'una altra manera no hi podríem tenir accés.

Volem utilitzar aquest espai per felicitar molt efusivament l'Associació de Dones Periodistes de Catalunya per la tasca a l'associació, reconèixer la difícil feina que feu a totes les professionals que participeu en l'elaboració de la revista, i a les lectores –i esperem que lectors- per disposar d'un recurs com **Dones**.

...i és que no tots els dies es poden celebrar aniversaris quan es tracta de temes que fan referència a les dones o a les qüestions de gènere. ■

Regidoria de Dona i Drets Civils
Ajuntament de Barcelona

L'Ajuntament de Cerdanyola posa en marxa UN PROGRAMA PER A LA POBLACIÓ FEMENINA

L'Ajuntament de Cerdanyola està enllestit el Programa Municipal per a les Dones per als propers anys. Aquest programa té la finalitat de definir la política municipal, els equipaments, els serveis i les actuacions que caldrà aplicar en aquest àmbit, tenint en compte tant la situació canviant de la realitat de les dones -la seva diversitat i les necessitats específiques de cada grup- com les polítiques fetes des de l'Ajuntament i les diverses administracions.

Per a la seva elaboració s'ha comptat amb el més alt nivell de consens entre les forces polítiques del consistori i amb el conjunt d'opinions de les entitats i altres sectors socials presents a la Taula de Dones. S'han recollit opinions, suggeriments i propostes per garantir la incorporació de les diferents sensibilitats i experiències.

Per aplicar la transversalitat del programa en el sí del consistori es faran reunions amb les direccions tècniques de les diferents àrees per donar-lo a conèixer i aconseguir així la seva implicació. Més endavant caldrà treballar amb cada àrea per estudiar possibles accions conjuntes a fi i efecte que el programa sigui present en tota la política municipal. Per exemple serà convenient conèixer si es pro-

dueixen discriminacions indirectes en el sí del personal i el sexisme en el llenguatge administratiu.

Els principals eixos que orienten el Programa Municipal per a les Dones són:

- ▶ Incorporar la perspectiva de les dones de forma transversal a les polítiques generals
- ▶ Contemplar les diferències entre les ciutadanes i els ciutadans en l'ús de la ciutat, tenint en compte la vida quotidiana com l'eix central d'organització
- ▶ Promoure la presència i participació de les dones en tots els àmbits
- ▶ Actuar des de la proximitat i a partir d'un coneixement exhaustiu de la realitat
- ▶ Atendre específicament les dones que pateixen situacions greus de risc o exclusió social
- ▶ Prevenir la violència de gènere amb accions positives per evitar-ne el seu increment
- ▶ Incloure la prevenció i l'educació per la igualtat tant dins com fora de l'escola ■

Ajuntament de Cerdanyola del Vallès

DONES IMMIGRADES, DONES INVISIBILITZADES

El fet migratori ha estat una constant al llarg de la història de la humanitat. Dones i homes d'arreu del món s'han mobilitzat, buscant millorar la seva vida, o bé fugint de situacions de conflictes armats i guerres, en definitiva cercant oportunitats que els seus llocs d'origen no els hi proporcionaven.

Aquesta migració, aquest haver de deixar la societat pròpia i haver-se d'arrelar en un context nou, amb costums, llengua, maneres de fer diferents és dur i quan la protagonista és una dona ho és especialment.

Durant massa temps les dones immigrades han estat les grans invisibilitzades i això ha comportat que moltes vegades quedessin excloses de les mides polítiques que es posaven en marxa. Elles només eren tingudes en compte pel grup familiar al qual formaven part.

Un dels factors que més ha influït en fer visible aquesta immigració femenina, ha estat la necessitat de mà d'obra cuidadora de persones dependents. En el moment que les dones han anat ocupant el mercat de treball, encara que massa sovint d'una manera submergida i sense reconeixement, han trencat la barrera que feia que no existissin com a persones individuals i només formant part d'un conjunt.

Encara són molts els mites que hem de superar vers les dones immigrades i elles tenen doble o triple tasques a fer per trencar el

sostre de vidre. Per una banda parteixen de la realitat de la seva societat d'origen i el rol que en elles hi juguen, per altra tota l'adaptació al nou entorn i a més sumar amb les dones autòctones per consolidar una societat igualitària amb una veritable igualtat d'oportunitats

Des de la ponència de programes Transversals, en concret des dels àmbits de Dona i Immigració, en col·laboració amb diverses associacions, es treballa perquè aquestes dones que s'han instal·lat a Sant Boi procedent de diversos països, en especial del Magreb, però també de Llatinoamèrica i de països asiàtics, formin part de la nostra societat d'una forma activa i sumin els seus sabers, experiències...en una paraula, el seu bagatge, per aconseguir un Sant Boi divers i amb la mirada de les dones.

Aquesta acollida i apropament el fem a través de xerrades, conferències, seminaris i cicles formatius. Recent arribades es fa un treball específic amb elles, però, d'en mica en mica van formant part del nostre teixit associatiu així com de la part més dinàmica de la societat. ■

Amor del Àlamo

*Regidora-ponent Programes Transversals
Ajuntament de Sant Boi de Llobregat*

KALI ACTIVA, UN PROGRAMA D'INSERCIÓ SOCIOLABORAL PER A JOVES GITANES

Barcelona Activa, junt amb l'àrea de Serveis Personals de l'Ajuntament de BCN, l'Associació de Gitanos d'Hostafranchs i la Fundació Secretariado Gitano ha posat en marxa als barris de Sants, Hostafranchs i La Bordeta un programa d'inclusió sociolaboral per a dones d'ètnia gitana que pretén fer front a les grans dificultats d'inserció al món laboral normalitzat que tenen aquest col·lectiu de dones, i en especial les joves.

Es tracta d'un programa del Fons Social Europeu que té com a objectiu principal facilitar l'accés a la formació i al mercat laboral a la població de dones joves gitanes, capacitant-les per treballar de forma professional en el sector del comerç, la neteja industrial i l'hosteleria. Hi participen un total de 72 dones joves.

El projecte que finalitza aquest mes de setembre s'estructura en 3 fases. La primera consisteix en orientar professionalment a aquestes dones; la segona comprèn la formació pròpiament dita a través de la realització de pràctiques professionals en una empresa i la ter-

cera que representa la culminació del procés és l'acompanyament de cadascuna de les alumnes en el moment decisiu: la recerca de feina.

Al mateix temps, es porten a terme seminaris de màrqueting ocupacional i d'alfabetització digital, per tal que les participants es familiaritzin amb les noves tecnologies. Durant tot el procés, compten amb tutories individuals, inclosa durant la fase final d'adaptació a l'empresa.

Un cop acabades les pràctiques formatives, el programa contempla també un període de dos mesos per al suport del manteniment del lloc de treball. Per tal de facilitar l'assistència, Barcelona Activa oferirà ajudes en concepte de beca educativa a les dones que ho necessitin. ■

Lorena Ventura

Barcelona Activa. Ajuntament de Barcelona

DISSENYAR UN BARRI AMB MIRADA DE GÈNERE

El Programa municipal per a la Dona de l'Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat durà a terme diferents programes socials al barri de Collblanc-La Torrassa per fomentar la participació i l'aportació de les dones a l'hora de remodelar urbanísticament el barri.

Es facilitarà que les dones aportin la seva experiència i necessitats per definir espais i equipaments públics

Des del programa de la Dona de l'Hospitalet es volen trencar barreres, i no només arquitectòniques sinó també mentals. I ho faran a través de sis projectes que possibilitaran que dones de diferents generacions i amb orígens molt diversos s'impliquin amb un mateix objectiu: aconseguir que la seva experiència i necessitats puguin arribar a plasmar-se de manera visible al carrer. Es vol trencar amb uns models que mantenen un disseny del l'espai urbà basat en una divisió dels papers tradicionals assignats a dones i homes, que no han tingut en compte els canvis en les estructures familiars i els avenços que les dones han aconseguit des de fa anys en el món laboral. El que es pretén és començar a canviar la concepció dels

ra de dissenyar els espais públics no s'han tingut en compte aquests elements que permetrien que les ciutats fossin un espai on les persones amb mobilitat reduïda (infants, gent gran, disminuïts físics, etc.) poguessin moure's millor, o que els serveis públics i els equipaments tinguessin una major flexibilitat horària.

Una de les accions que ja s'han iniciat és la creació d'una xarxa de dones, una plataforma on dones grans, joves, immigrants, i amb diferents ocupacions es trobaran per donar la seva opinió i formular propostes. La intenció és fomentar la participació femenina en la nova configuració del barri, aportant una visió de gènere.

Per implicar a les dones immigrades que viuen a Collblanc-La Torrassa es crearà un grup multicultural, integrat per dones del país i dones immigrades, per tal que les novingudes aportin la seva visió, exposin les seves necessitats i plantegin propostes per millorar la seva qualitat de vida.

Espais multiculturals de lleure

L'esport de lleure serà una altra via per ampliar encara més les possibilitats de participació de les dones. Es crearà un programa, adreçat a les dones del barri, amb diversos objectius: trencar la barrera que impedeix que les dones immigrants accedeixin a instal·lacions esportives, tradicionalment reservades als homes; crear un espai (on també hi hauria dones autòctones) de convivència entre dones de diferents cultures; i millorar l'estat de salut de totes aquestes persones mentre aconsegueixen un temps i un espai en què es dediquen només a elles.

El barri de Collblanc-La Torrassa, és una de les poques àrees de l'Hospitalet que no compta amb una associació de dones. És per això que es treballarà per crear una associació que defensi i atengui les necessitats de les dones del barri i que participi en la planificació social i urbanística de Collblanc-La Torrassa.

El projecte també té en compte un element essencial pel desenvolupament de la persona i la seva autonomia: l'habitatge. A través del programa COHA es crearà un servei per compartir pis: serà una modalitat nova de lloguer d'habitatge. Està pensat preferentment per dones grans viudes o que viuen soles i que tenen un habitatge en propietat que poden compartir amb joves estudiants i dones immigrants. El Programa municipal per la Dona farà d'intermediari entre propietàries i llogateres i marcarà el lloguer, el temps i les condicions del lloguer. ■

Silvia Artés

Les propostes volen trencar barreres entre dones de diferents orígens, implicar a dones en situació de risc i alhora adaptar els serveis públics a la vida quotidiana de les dones

espais físics, ja siguin de la via pública, com d'equipaments, que sovint es construeixen i s'organitzen sense tenir en compte a tota la població; o aspectes, com per exemple, la flexibilitat horària, l'accessibilitat o la promoció de col·lectius de risc.

El pla integral de Collblanc-La Torrassa, que suposarà renovar urbanísticament tot el barri, inclou diferents projectes socials, els quals tirarà endavant el programa de la Dona. S'iniciïn aquest any i es desenvoluparan durant els dos anys següents, gràcies a l'aportació econòmica que faran l'Ajuntament i la Generalitat de Catalunya.

Ciutats per moure's millor

Sovint són les dones les que assumeixen les funcions d'acompanyar els infants o a la gent gran i les que fan les gestions necessàries per tirar endavant una llar, entre moltes altres tasques. En aquesta feina hi dediquen hores diàries i han d'esmerçar-se per fer compatible la seva ocupació professional amb la cura de les seves famílies. A l'ho-

La participació de les dones en la planificació d'equipaments, serveis i espais ciutadans serà un pas més per millorar la qualitat de vida de tota la ciutadania

A càrrec de **La Cantant Calva**

Posem de cara a la paret:

- El Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, d'Òmnium Cultural
- L'Any del Llibre

Ja fa mandra...

De veres que ja fa mandra, però malgrat tot, la Cantant Calva no es cansarà de denunciar l'endogàmia masculina imperant que, com aquell refrany castellà, fa el mateix que en *Juan Palomo*. És a dir, nosaltres convoquem un premi, el jutgem i ens l'atorguem. Resulta que les institucions culturals catalanes, a més de no tenir dones en les seves juntes de direcció (o potser com a conseqüència d'això) no les consideren premiades. Un botó de mostra: El Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, del que enguany Òmnium celebra la 37ª edició, només ha considerat dignes de rebre el reconeixement dues dones: Mercè Rodoreda i Teresa Pàmies, assolint així el minso percentatge del 5,4% de premiades, enfront els 35 hòmens de la pàtria que l'han merescut. I això que l'any 1969, quan va començar a atorgar-se el Premi, encara vivien Aurora Bertrana (1974), Clementina Arderiu (1976), Rosa Leveroni (1985), Maria Aurèlia Capmany (1991), Montserrat Roig (1991) i Mª Mercè Marçal (1998), per dir algunes clares candidates al guardó. És clar que si ens mirem el jurat veurem que vuit dels nou membres són homes. Per això, des d'aquí encoratgem l'única dona, perquè reclami més pluralitat al seus companys de jurat. ■

Qui no hi és, no hi és comptat

L'Any del Llibre i la lectura. Més llibres, més lliures. Eslògans que fan exclamar: bé, això està bé! Sembla que anem aprenent. Com que no es personalitza, ningú queda exclòs. Ara, tot canvia quan es comença a mirar la utilització del llenguatge en la publicitat i en altres manifestacions d'aquest any llibresc. Un cartell ens diu que a *Barcelona llegim tots*. Ja hi som!, resulta que més aviat llegim totes, segons que ens diuen les estadístiques. El cartell que anuncia una exposició assegura que *els llibres fan lectors* (nosaltres hem modificat el text per incloure la versió femenina), i pel que es veu les lectores es fan soles i per tant no cal incloure-les. Segur que hi haurà qui dirà que filem massa prim i que això del llenguatge s'ha de deixar per la gramàtica, però acostuma a passar que quan una cosa o persona no s'esmenta resulta més difícil que es faci visible, que influeixi, fins i tot que hi sigui. És com allò de la taula d'en Bernat, qui no hi és, no hi és comptat. Així, sense entretenir-nos a fer un recompte de mencions masculines i femenines en el programa anual d'activitats, a primer cop d'ull ja es veu que s'esmenten molts més escriptors que escriptores i més exposicions d'artistes masculins. Per si de cas, un exemple, els Clubs de Lectura de les biblioteques han recomanat vuit llibres, dels quals només dos estan escrits per dones. ■

Gata Lina & cia

Gemma

Empreses i entitats, sota el signe masculí

Una anàlisi dels organigrames de 22 entitats de l'àmbit de l'esport, el treball, l'empresa i la cultura reflecteix l'escassa o nul·la presència de dones en les seves Juntes de Govern

Per **M. Eugenia Ibáñez i Maria Àngels López**

Les entitats més importants de Catalunya estan dirigides per homes i la presència de la dona en els seus màxims òrgans de direcció és inexistent o queda reduïda a percentatges força simbòlics. Segons una mostra realitzada a 22 empreses i entitats, només dues dones ocupen llocs rellevants en la direcció: Sílvia Giménez-Salinas, degana del Col·legi d'Advocats, i Elisenda Roca, vicedegana del Col·legi de Periodistes de Catalunya. En la resta d'entitats, la presència femenina és minoritària i relegada a llocs de secretaria i vocalies o a les seves variants.

Cinc dels 22 equips de direcció analitzats estan ocupats al cent per cent per homes. Es tracta de la Unió de Federacions Esportives de Catalunya (UFEC), el R.C.D. Espanyol, l'Institut d'Estudis Catalans, la Borsa de Barcelona i Caixa de Catalunya. En la resta, la presència femenina en els màxims òrgans de direcció oscil·la entre el pobre 7,7% del F.C. Barcelona –percentatge que aquest club té amb la presència d'una única dona a la junta directiva-, i màxims del 40% i 37,5% dels sindicats majoritaris, UGT i CCOO, respectivament.

L'àmbit de l'esport i la cultura

Les tres entitats esportives escollides posen en evidència, una vegada més, que el món de l'esport és cosa d'homes. La Unió de Federacions Esportives de Catalunya (UFEC) és el paradigma d'un sector dirigit pels homes i és on les activitats de les dones es fan transparents. Aquesta entitat, que agrupa a totes les federacions catalanes, 65 en total, i que, en conseqüència, assumeix la representació de tot l'esport federat català, té una junta directiva integrada únicament per homes. La interpretació que pot fer-se de la composició d'aquest òrgan gestor diu molt poc a favor dels esforços que hauria de fer la UFC per assumir el paper integrador de les dones en l'esport.

Els percentatges de participació femenina en les quatre entitats estudiades de l'àmbit cultural tampoc responen a la real presència de la dona en aquest sector, que és una presència majoritària. S'ha de destacar el fet concret de l'Institut d'Estudis Catalans, la màxima acadèmia científica de Catalunya. En les eleccions celebrades al maig passat per a la renovació de la junta de govern, cap de les dues candidatures –la de Salvador Giner, guanyadora, i la de Joan Martí- havia incorporat dones. La ciència, sembla, que no sigui cosa de dones.

El món del treball

En les organitzacions d'àmbit laboral, el percentatge de dones en els sindicats supera al de les organitzacions empresarials. Podria incidir en aquest fet la reclamació entorn a la paritat, a la que haurien de ser especialment sensibles les organitzacions sindicals, encara que influeix la necessitat de defensar la implantació de les dones en l'àmbit productiu.

La poca presència de dones en les dues grans empreses analitzades en aquest informe així ho testimonien: dues dones en el consell d'administració d'Inditex, sobre un total de 10; i 5 dones en el de l'empresa Fomento de Construcciones y Contratas (FCC), sobre un nombre de 18. D'aquestes cinc dones, quatre formen part de la família Koplowitz: Esther Koplowitz Romero de Juseu, Esther Alcocer Koplowitz, Alicia Alcocer Koplowitz i Carmen Alcocer Koplowitz.

Per a la igualtat

Per àrees de poder, les tasques relacionades amb les polítiques d'igualtat en els sindicats recauen, lògicament, sobre dones. A CCOO, al capdavant de la secretaria de la dona està Mercè Civit. Tanmateix, a la secretaria de la dona d'UGT n'és responsable Laura Pelay i la responsable a la CGT és Antònia Álvarez. Fonts d'aquesta darrera organització, amb una participació en la direcció inferior a CCOO i UGT, precisen que la federació local de Barcelona, que és la més important de Catalunya, té una secretària general, l'Eva Sánchez.

CCOO té, a més, dones al capdavant de les secretaries d'inspecció del treball, internacional, acció socioeconòmica, formació i cultura i coordinació del secretariat. UGT, en medi ambient i salut laboral, política sindical, administració, política institucional i ocupació. I CGT, en la secretaria de jurídica.

A les patronals, les responsabilitats són més aleatòries. A Foment del Treball, els departaments d'acció empresarial i projectes corporatius, economia, medi ambient i prevenció de riscos laborals i les àrees de comunicació i formació estan dirigits per dones. A la Pimec, són dones les responsables de relacions laborals, relacions institucionals, formació, selecció de personal, riscos laborals, immigració i internacionalització d'empreses. A Fesalc, existeix una comissió de la dona que realitza la tasca d'estudiar la situació de la dona en les empreses d'economia social –cooperatives i societats anònimes laborals– i fomentar la seva participació en les empreses autogestionades.

I si en el món empresarial la participació de la dona en els organismes de direcció és poca, és d'escàndol la seva absència a la Borsa de Barcelona, organisme on el president, el director general i els 13 consellers són homes.

D'aquest treball se'n desprèn que, malgrat els esforços de tants anys per denunciar el dèficit democràtic i de pluralitat que evidencia l'escassa presència de dones en els càrrecs de decisió, la majoria d'entitats culturals, econòmiques, professionals i esportives de Catalunya segueixen estant sota el signe masculí. ■

COMPOSICIÓ MÀXIMS ÒRGANS DE DIRECCIÓ

ÀMBIT	TOTAL DIRECTIUS	HOMES	DONES	% DONES
SPORT				
- UFEC (Unió de Federacions Esportives de Catalunya)	11	11	0	0 %
- F.C. BARCELONA	13	12	1	7,7 %
- R.C.D.ESPANYOL	17	17	0	0 %
CULTURA				
- ATENEU BARCELONÈS	15	11	4	26,7 %
- OMNIUM CULTURAL	25	22	3	12 %
- INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS	9	9	0	0 %
- INSTITUCIÓ DE LES LLETRES CATALANES	11	7	4	36,4 %
COL·LEGIS PORFESSIONALS				
- ARQUITECTES	12	11	1	8,3 %
- ADVOCATS	20	13	7	35 %
- PERIODISTES	25	17	8	32 %
- METGES	18	13	5	27,7 %
ORGANITZACIONS EMPRESARIALS				
- FOMENT DEL TREBALL	17	11	6	35,5 %
- PIMEC	27	20	7	25,9 %
- FESALC (Fed. de societats Laborals de Catalunya)	13	11	2	15,4 %
SINDICATS				
- CC.OO	16	10	6	37,5 %
- UGT	15	9	6	40 %
- CGT	8	6	2	25 %
FINANCES				
- BORSA DE BARCELONA	15	15	0	0 %
ENTITATS FINANCERES				
- LA CAIXA	21	16	5	23,8 %
- CAIXA DE CATALUNYA	22	22	0	0 %
GRANS EMPRESES				
- GRUPO INDITEX	10	8	2	20 %
- FCC (Fomento de construcciones y Contratas)	18	13	5	27,7 %

Informació obtinguda als webs corresponents i mitjançant trucades telefòniques

FOTOS MARGA SOLÉ

Les xineses, en minoria

Les polítiques demogràfiques del Govern xinès han reduït la població femenina al 38%, per això ha lliurat a l'Assemblea Nacional Popular una proposició de llei de Protecció dels Drets de les dones

Si no s'eradica la tradicional preferència pels nens, la Xina podria arribar a tenir, els propers 10 anys, 60 milions menys de dones segons dades de l'ONU. Ara ja, casar-se, constituir una família o simplement tenir amigues és cada vegada més difícil pels homes xinesos. Aquesta característica és conseqüència de la desproporció demogràfica i del desequilibri entre homes i dones que va començar l'any 1979 davant l'extraordinari creixement demogràfic de la població que ja s'acostava als mil milions d'habitants i representava una cinquena part de la població mundial.

El Govern de la República Popular de la Xina va decidir llavors establir una severa planificació familiar que consistia en restringir la reproducció a les parelles, a un sol nadó. La campanya es deia "Una família, un nen" i, a més, per reduir la fecunditat, el Govern va penalitzar als pares que tinguessin més d'un fill o una filla. Aquesta campanya va anar acompanyada d'altres mesures com augmentar l'edat per contraure matrimoni i la utilització d'anticonceptius. La política fou efectiva, però no tant com es pensaven, perquè enguany el país té 1.300 milions de persones, i la xifra, estimada pel 2050, és de 1.600 milions.

El que sí va provocar aquesta campanya va ser l'ocultament, en molts casos, de les nenes, perquè al limitar la reproducció d'un fill o filla per parella, moltes intentaven que aquest únic fill fos nen, especialment a les zones rurals, on amb una major necessitat d'un fill baró per a la feina del camp, moltes parelles abandonaven a les nenes recent nascudes o evitaven enregistrar-les, la qual cosa va fer que no poguessin anar a l'escola i això les va conduir a una vida molt difícil i, de vegades, d'exploatació laboral.

Aquestes directives i normes dictades pel Govern han anat canviant i l'any 2002 es va establir una nova llei que, si bé insisteix en el principi d'un matrimoni, un fill, concedint un tracte de preferència a les parelles que l'acompleixen, permet un marge més ample. Degut a això algunes parelles es sotmeten a les màquines d'ultrasons per identificar els fetus i saber si és nen o nena, malgrat que l'ONU considera il·legal la predeterminació del sexe.

A les zones rurals, on hi viuen aproximadament dos terços dels 1.300 milions d'habitants, el programa del Govern permet a les parelles tenir un segon nen o nena, però si la primogènita és una nena n'hi ha que encara avorten fins a obtenir el baró desitjat.

La preferència d'un fill baró a la Xina està inscrita en la seva cultura, com alguns estudis indiquen, doncs la retallada en el número de dones ja era una dada en les cròniques de la Xina Imperial i en la era republicana. Una de les raons podria ser que els homes heretaven el llinatge i tenien cura dels pares en la seva vellesa, mentre les dones es casaven i es dedicaven a la cura de la seva família política.

Adopcions

Més del 90% de la població infantil que custodien els orfenats són nenes abandonades, moltes d'elles segones filles de camperols, entre 1 i 4 anys d'edat, ja que segons la creença popular seria una gran deshonra per als seus ancestres no tenir un hereu mascle. Moltes d'aquestes nenes són adoptades des dels orfenats per matrimonis estrangers que se les emporten als seus països, entre els quals Espanya n'és un dels receptors.

La situació és preocupant, perquè l'absència de nenes té efectes demogràfics reals, encara que la seva influència en el creixement de la població xinesa no aparegui com l'absència de nenes sinó en la reducció del seu potencial reproductiu. Una nena absent, que no hi és, que ha estat adoptada per famílies estrangeres, avortada, abandonada o amagada, com succeeix en molts indrets de les zones rurals, mai contribuirà a augmentar la població, però tampoc ho farà la seva filla, ni la filla de la seva filla i així successivament...

Davant d'aquesta complexa situació, les autoritats xineses estan aplicant un programa promogut per la comissió Estatal de Població i Planificació Familiar que vol eliminar la discriminació sexual des de la infantesa i promoure la igualtat entre els homes i les dones. Així, l'any passat es van iniciar accions per ocupar-se de les nenes amb la participació de governs locals, organitzacions socials i altres

Noies ballant a la muralla de Xian en una recepció.

Moltes dones treballen en la venda ambulants.

Les dones treballen a les fàbriques de seda.

seccions de la població. El programa inclou importants gratificacions econòmiques per a les famílies que encara que tinguin una nena es sotmeten a la planificació familiar i també als pares i mares que envien a la seva filla a l'escola secundària o a centres d'educació superior.

Masclisme estructural

Tota aquesta situació ha portat a que dels 1.300 milions d'habitants que té el país, un 62% siguin homes. Aquesta dada podria induir a pensar que les dones a la Xina, com que representen un bè escàs són tractades com a éssers privilegiats, mimades i fins i tot valorades i promocionades, però la realitat no és pas així.

A la Xina, la dona continua sent en molts casos víctima dels masclisme estructural de la societat. El Govern està intentant controlar les violacions dels Drets Humans en qüestió de gènere, però sembla que de moment no ha tingut massa èxit. També mira d'igualar els drets entre els homes i les dones, però ni les lleis ni els documents han incidit en la pràctica i en la mentalitat xinesa. Encara hi ha algun comentari en les zones rurals de la dita popular que diu "més val criar cignes que tenir filles".

Llei de Protecció de les dones

Amb la nova etapa aperturista i d'economia de mercat i, el Govern xinès sembla que vol plantejar l'inici d'una reforma legal que consideri per primera vegada l'assetjament sexual com a delicte. La reforma de la Llei de Protecció dels Drets de les Dones va entrar a finals del passat juny a l'Assemblea Nacional Popular per a la seva deliberació i vol combatre aquest fenomen que fins ara es considerava inexistent a la Xina.

Una enquesta realitzada per l'Acadèmia de Ciències Socials d'aquell país va demostrar que el 40% de les dones que treballen en empreses privades o companyies estrangeres han patit assetjament, encara que aquestes dades baixen molt en el cas de les empreses estatals. L'esborrany de la llei que ara s'ha presentat i que podria ser aprovat en qüestió de mesos, omple el buit que fins ara hi havia en la protecció dels drets de la dona xinesa.

Com a gran potència mundial que vol ser, la Xina actual està absolutament dedicada a l'economia i, és clar, els homes són els que s'emporten una gran avantatge en tots els sentits. No hi ha gaires bones oportunitats per a treballar i menys en càrrecs importants i de responsabilitat per a les dones.

Malgrat tot, i especialment a les ciutats, la dona xinesa treballa sobretot al món del comerç i del tèxtil on la Xina és una gran potència mundial. A les fàbriques de seda només les dones que fan els cabdells del fil de seda que prové dels ous de l'eruga. Això sí, els que manen són homes.

Escassa presència en política

Aquesta reforma de la llei ben segur que intentarà també modificar altres aspectes de la situació de les dones a la Xina, com, per exemple, l'escassa presència que tenen en la política. L'esborrany demana que al menys una dona sigui inclosa com a membre a cada comitè local (la unitat de base a nivell local de les institucions governamentals xineses).

En aquests moments, l'alta jerarquia del Govern de Pequín i del Partit Comunista de la Xina està quasi íntegrament composta per homes amb l'excepció de la viceprimera ministra Wu Yi, que es pot dir que és la dona amb més poder del país.

Encara està per veure si les ganes d'obertura del país, que vol formar part de la gran economia mundial, i el desig d'estar en els circuits turístics pot influir en la millora de l'estatus femení en els pròxims anys. Si les dones no aconsegueixen agafar ara el tren dels canvis en la societat xinesa els serà molt difícil millorar la seva situació, perquè com a teló de fons continuen els interrogants de sempre respecte al naixement de nens i nenes, la participació de la dona en el sistema educatiu, la igualtat d'oportunitats en la feina l'accés de les dones als llocs clau de la societat i, per damunt de tot, una mentalitat que encara discrimina a les dones, fins i tot, des d'abans de néixer. ■

Marga Solé

Concerts

Homenatge a Victoria de los Ángeles

Fa poc temps que una de les millors sopranos del segle xx ens va deixar. **El Gran Teatre del Liceu** dedica al record de la gran soprano Victoria de los Ángeles la Temporada 2005-2006 i li ofereix un concert d'homenatge el **9 d'octubre** de 2005, a les cinc de la tarda.

La seva veu i la seva personalitat formaven un tot indissociable en què sobresortia la qualitat del timbre –únic i transparent–, un refinament extraordinari i la capacitat d'extreure de les paraules i de les notes tot el seu sentit. Va debutar al Liceu l'any 1945 amb *Le nozze de Figaro* i va actuar als millors teatres mundials oferint arreu el seu talent artístic.

Més informació: www.liceubarcelona.com

Música contra els femicidis

El 18 de setembre, la **Plataforma de Dones Artistes contra la Violència de Gènere** –entitat presidida per la cantant espanyola Cristina del Valle– organitza un concert històric a Mèxic DF amb l'objectiu de denunciar els maltractaments que pateixen les dones arreu del món. Hi participaran **Julieta Venegas, Lila Downs, Manu Chao i Alejandro Sanz**, entre altres artistes.

Una setmana després, aquest espectacle es traslladarà a Ciudad Juárez, localitat fronterera amb Estats Units on des dels anys noranta hi ha hagut més de mig miler de dones assassinades.

Més informació: www.mtas.es/mujer

Teatre

Solas

Si et va agradar l'emocionant pel·lícula *Solas* de Benito Zambrano, a partir de l'octubre podràs gaudir d'aquesta història al Teatre Romea a través de la interpretació teatral de dues grans artistes: **Lola Herrera i Natalia Dicenta**.

La direcció d'aquesta adaptació teatral de la pel·lícula de Zambrano és a càrrec de José Carlos Plaza i el text ve signat per Antonio Onetti, qui s'ha submergit en el guió de la pel·lícula i l'ha reorganitzat, eliminant passatges i reestructurant altres, sense apartar-se gens de l'esperit de la història. Ha construït un engranatge dramàtic que condensa encara més, si això és possible, la força desoladora i alhora esperançada de *Solas*.

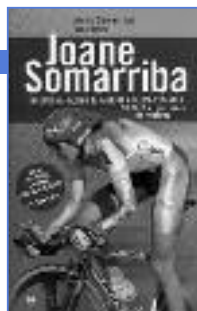
A partir del 17 d'octubre podrem veure dalt de l'escenari *Solas*, producció del Centro Andaluz de Teatro, Maestranza Films i Pentación. Més informació: www.focus.es

Llibres

Joane Somarriba. *Sacrificio y gloria de la mejor ciclista española.*

Pionera en un mundo de hombres,
de Joane Somarriba i Jon Rivas

La bicicleta és un membre més del seu cos. Dona optimista i alegre de 33 anys, de gran esperit competitiu i afany de superació, no ha deixat que ni les lesions ni la manca d'ajuts oficials li entorpeixin la seva carrera com a esportista d'elit. Després d'una hèrnia discal l'any 1991, va tornar a competir en aquest dur esport on les ciclistes d'elit gairebé ni existeixen. A través de 220 pàgines, podem conèixer com pensa i actua la triple campiona del Tour de França, doble guanyadora del Giro d'Itàlia, campiona del món en la prova contrarellotge i referent per a les ciclistes d'arreu del món.

La Esfera de los Libros, Madrid, 2005, 18 €

Supermare treballadora i altres estafes,

d'Eva Piquer

La col·lecció Singular, formada per diversos llibrets, apleguen de manera divertida situacions reals de la vida de la dona. La periodista i escriptora Eva Piquer és l'encarregada de provocar-nos un somriure quan llegim les 69 pàgines que ens descriuen situacions prou conegudes per aquelles que combinen maternitat amb obligacions laborals. Llàstima que s'hagi oblidat de descriure i (per què no?) ridiculitzar la minsa responsabilitat que gasten els pares a l'hora de fer-se càrrec de les criatures.

Editorial Mina, col·lecció Singular, Barcelona, 2005, 4,5 €

La llengua tallada¹ D'Aphra Behn a Elfriede Jelinek

Per **Araceli Bruch***

*Si algú té un destí es tracta d'un home; si algú aconsegueix un destí es tracta d'una dona*²

Si no fos pels gerros d'aigua freda sistemàtics i constants, les dones de teatre estarien d'enhonorabona. L'establishment cultural ha posat en primer pla la dramaturga austríaca Elfriede Jelinek (1946), concedint-li el Nobel de Literatura 2004. Combativa, radical, rebel i provocadora, l'autora de *La Pianista* critica la condició de la dona a Occident i el destí al qual està encadenada. Jelinek no va acudir a Estocolm a recollir el premi, però apareixia en una filmació al seu país, plantant cara amb un minut de silenci, mentre una colla de dones representaven fragments de la seva obra. Ara i aquí la seva obra dramàtica encara és inèdita com ho és la de tantes dramaturgues que l'han precedit.

La crítica feminista ha reivindicat la figura d'Aphra Behn (1640-1689), considerada la primera escriptora professional en llengua anglesa³ i l'autora dramàtica més prolífica de la seva generació. Amb comèdies com *The Forced Marriage*, estrenada el 1670, s'avança a la seva època amb un elogi obert del sexe i del plaer. Qui es podia interessar en editar-la, qui en portar-la a escena, si ni tan sols se l'esmenta en la *Historia de la literatura anglesa* del prestigiós Mario Praz, ni en la monumental i elogiada *Storia Universale del teatro drammatico* de Pandolfi?

Tot i la tasca arqueològica que els col·lectius de dones estem duent a terme per rescatar la nostra història de calaixeres tancades amb

pany i forrellat, la difusió de les nostres obres no està ni de bon tros normalitzada. Davant l'allau de veus femenines reclamant la nostra participació en el cànon, la cultura oficial opta per deixar-nos moure dins un clos acotat, en l'esquema més clàssic. El minut de silenci de Jelinek és prou revelador: tot i la concessió del Nobel, la nostra paraula segueix mutilada.

El traç simbòlic d'Aphra Behn a Elfriede Jelinek, en la línia genealògica de tres-cents anys de literatura dramàtica femenina confinada al racó de les andròmines, em permet situar l'obra de Rosa-Victòria Gras, una de les dramaturgues catalanes més prolífiques i premiades, per il·lustrar la preocupant irregularitat en què seguim sotmeses. El cas de Gras resulta paradigmàtic. Des de 1980 en què se li atorgava el *Premi Lisístrata* dins el marc del Festival de Sitges, les obres de Gras, que han merescut elogis notables pel seu rigor, la seva qualitat i el seu compromís, no han pujat mai als escenaris. Reivindicada en múltiples ocasions i en diferents fòrums – en especial de dones de teatre- història en llibres i altres publicacions, la veu de l'autora de la *Llengua tallada* fa vint-i-cinc anys que espera entrar en el quimèric circuit de la normalització.

Quan ens vulguin fer empassar el narcòtic de la normalització, no ens deixem enredar. Per donar veu a tantes llengües tallades cal sortir del clos de circuits tancats i difusió migrada. Jelinek ens recorda que si volem un destí l'hem d'aconseguir.

* Actriu, directora i dramaturga

¹ *La llengua tallada*, títol manllevat d'una peça de teatre de Rosa-Victòria Gras.

² Fragment de *Les amants* d'Elfriede Jelinek.

³ La mateixa consideració que ha merescut Cristina de Pizán (1365) a França.

Cinema

La vida secreta de las palabras és la darrera pel·lícula de la cineasta catalana **Isabel Coixet** que s'estrenarà a principis de novembre. Aquest film s'ha rodat entre Madrid i una plataforma petrolífera al nord d'Irlanda amb la presència estel·lar de Tim Robbins, Vanessa Redgrave i Sarah Polley. Produïda per la productora *El Deseo* amb la participació de Media Pro, aquesta obra artística no és ni un melodrama ni una pel·lícula sentimental, sinó que és una reflexió emocionant, un relat íntim, un tall transversal en la vida d'unes persones en les que a partir d'una trobada hi ha un abans i un després. La narració és nítida, sense *flash-backs* i amb el tema de fons: com sobreviure al passat?

Més informació: www.egeda.es/eldeseo

Artistes a la cuina

Les artistes plàstiques poden ser també artistes dels fogons? Potser tot plegat és alquímia de la transformació, bé en obres per la vista i el tacte, bé en un plat per assaborir. En aquest llibre hi trobem combinades receptes de cuina i mostres de l'obra de 18 artistes, que palesen aquesta capacitat (tan femenina) de compartir feina i vida amb creativitat i gust per allò que es té entre mans, sigui una obra o una cassola.

Artistes a la cuina, Aurora Altisent, Maria Bofill, Esther Boix, Roser Capdevila, Anna Font, Montserrat Guardiola, Kima Guitart, Lluïsa Jover, Luisa Larena, Madola, Aurèlia Muñoz, Nona López, Sabala, Mariona Sanahuja, Carme Solé, Montserrat Torres, Pilar Villuendas, Montserrat Xicola.

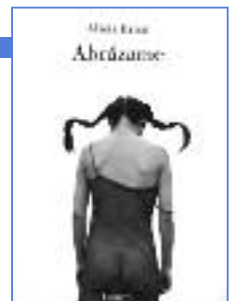
Sd-Edicions, Barcelona, 2005, 29,80 €

Abrázame, d'Alicia Erian

Lumen publica la primera novel·la d'aquesta autora que ha estat molt elogiada per la prestigiosa revista *The New York Times Review*, que considera que Erian té un "extraordinari talent per a la creació de personatges", als qual s'aproxima de manera "exquisida fins aconseguir crear amb total precisió el com i el per què d'una comèdia humana". Una història narrada en primera persona d'una adolescent de 13 anys que posa al descobert l'estupidesa adulta quan es tracta d'educar. Com diu Jeff Giles, autor de la crítica, l'obra mostra a gent que "intenta educar la Caputxeta vermella sense haver anat mai al bosc.

Editorial Lumen, Barcelona, 2005, 19 €

Descobreix la ràdio que sap llegir

**Catalunya
Cultura**

Emissora oficial any del llibre 2005

La llibertat femenina, una amenaça per l'Església?

Per **Sefa Amell i Comas** *

Es temes referents a les qüestions religioses van apareixent amb profusió, en bé o en mal, a tots els mitjans. La causa més recent ha estat la llei en què es reconeixen els drets de les persones homosexuals a contraure matrimoni. Amb això s'equiparen les parelles heterosexuales amb les homosexuals a l'hora de les herències, de les pensions, dels contractes de lloguer de l'habitatge, etc. I tanmateix comporta que es puguin adoptar filles i fills: els de la pròpia parella i d'altres. En el nostre entorn concret, de majoria cristiana i catòlica, la jerarquia ha pres una posició política contra aquesta llei, i ha disfressat aquest rebuig proclamant el suport a un determinat model de família, l'anomenada família tradicional o patriarcal. Alhora aquesta excusa ha estat aprofitada barroerament per establir una aliança amb el principal partit en la oposició, en un pols de força per afavorir un canvi en les polítiques governamentals. A la jerarquia espanyola li cal assegurar-se la continuació dels acords, -del govern que correspongui-, amb l'estat del Vaticà, cosa que vol dir suport econòmic, control de les classes de religió a les escoles, i mantenir suficient poder per a interferir en la vida parlamentària, on es dissenyen les lleis. Així aconseguir el vist-i-plau de la més alta jerarquia, el Papa, a costa, és clar, de les conseqüències futures, polítiques i de convivència, que pot tenir.

A més, i nogensmenys, controlar les famílies comporta el control de les dones, la sexualitat i la reproducció, cosa que ha suposat una permanent i constant obsessió d'una clerecia celibatària per decret a partir del Concili de Trento. I ara, amb l'emancipació de les dones del control masculí, tot això es trenca, sense previ avís, i el desconcert és majúscul entre el clergat més retrògrad i també entre alguns homes.

Un efecte recent d'aquesta llibertat femenina en l'Església, és la decisió d'unes dones de ser ordenades com a capellans. Aquest fet s'ha començat a donar des de

fa tres anys, contravenint de ple les lleis eclesiàstiques, elaborades per homes que mai han consultat cap dona. La francesa Geneviève Beney, que va ser ordenada el passat 2 de juliol d'aquest any a Lió, diu que desobeïx una llei injusta, i que el seu gest és profètic. En realitat, aquestes dones construeixen un futur que ja comença en l'església: la igual valoració de les dones i dels homes davant de qualsevol decisió, tasca, servei o interpretació magisterial dels textos i les lleis. És un acte, afirmen, de no violència. No critiquen ningú, no fan cap manifest per rebatre res, només que el seu gest agosarat vol retrobar les arrels perdudes de les dones dels primers temps del cristianisme. Actualment, hi ha més de 60 dones de tot el món que es preparen per ser també ordenades, mitjançant Internet, sota la direcció de la Doctora Patrícia Fresen. Nou d'elles han estat ordenades el juliol de 2005 al Canadà. Vol dir que han rebut de la comunitat, d'una part de la comunitat creient, el reconeixement de la seva tasca en bé dels altres en nom de l'Església de Jesús, assumint que l'Església no és propietat del papa i dels jerarques, sinó que és oberta a tots i totes. L'alta jerarquia ja s'ha apresat a decretar l'excomunió per a aquestes dones que obren camins de futur. Elles, davant d'això, es continuen declarant seguidores del Mestre i faran la seva tasca pastoral en el seu entorn i sempre que se'ls demani estaran a punt. Viuen del seu treball, mestres, cuidadores, intel·lectuals, etc. Les tres actuals bisbesses no necessiten ni vestits amb puntes, ni bàculs, ni mitres. El seu captament és senzill i proper.

Tant de bo que la jerarquia masculina s'apropi a aquestes dones i els concedeixi el diàleg que demanen amb insistència, les escolti i arribi a canviar els estereotips segons els quals només els barons, per indignes que siguin, són aptes per a representar el Crist. (Inter Insignores, Pau VI, 1975). ■

*Membre del col·lectiu Dones en l'Església

Marxa mundial de les dones

17 octubre: 24 hores de solidaritat feminista

Per **Rosa Frasquet**

La Marxa Mundial de les Dones acaba de tancar un cicle, que per altra banda, no és més que l'inici de la lluita amb forces renovades. Aquesta xarxa global d'acció feminista va néixer a l'any 2000 per lluitar contra la feminització de la pobresa i la violència contra les dones, i al 2004 va aprovar un manifest conjunt que denuncia les injustícies vers els col·lectius oprimits que creen les sinèrgies entre capitalisme i patriarcat arreu del món. La Carta Mundial de les Dones per a la Humanitat es va signar a un dels països més pobres del món, Rwanda. Recull les reivindicacions de més de 5.600 grups de dones que conformen la Marxa Mundial en 163 països i descriu el món que volen construir. Sobre els pilars de la igualtat, la llibertat, la solidaritat, la justícia i la pau, la Marxa fa una proposta de món possible on l'exploració, la intolerància i les exclusions per motiu de gènere, classe o ètnia deixin d'existir.

Per aquest motiu, la Carta va iniciar el seu viatge el passat 8 de març a Brasil, i després de recórrer els cinc continents, conclourà el llarg peregrinatge el proper 17 d'octubre a Burkina Faso, a l'Àfrica. Ho farà acompanyada per la gran manta que s'ha anat construint amb pedaços que simbolitzen les diferents aportacions que les dones de la Marxa han anat fent per aconseguir el món que desitgen. Per a aquest dia, la Marxa Mundial de Dones fa una crida a l'acció a tots els grups de dones que configuren aquest moviment. S'han programat 24 hores de solidaritat feminista i reivindicació dels principis d'aquest manifest, que es sincronitzaran segons els diferents horaris.

Participa, assabenta't de les accions que es realitzen a la teva ciutat i uneix-te a la marxa, que continuarà mentre segueixin existint desigualtats i injustícies.

Què diu la carta per a la humanitat?

El document fa una denúncia explícita del patriarcat i el capitalisme com a sistemes generadors d'exclusió i que justifiquen la dominació, controlen els nostres cossos i ens roben la nostra llibertat. Aquests sistemes s'enforteixen mútuament, es fonamenten i es conjuguen amb racisme, sexisme, misogínia, xenofòbia, homofòbia, colonialisme, imperialisme, esclavisme i treball forçat. No oblidem que el capitalisme funciona en gran part gràcies a l'existència d'una mà d'obra femenina mal·leable i mal pagada, que treballa moltes vegades en condicions d'esclavitud tàcita.

L'impuls que mou la Carta és el de desmantellar els sistemes que perpetuen la por i l'odi a l'altre, per poder justificar així la violència. La Carta ataca la falta d'equitat entre dones i homes en quant a accés a la riquesa, la terra, els mitjans de producció, l'educació, els salaris, el reconeixement de la seva llibertat i dignitat personals i socials.

La carta mundial de les dones per a la humanitat proclama un món en què la diversitat sigui un avantatge i la individualitat un enriquiment. Qui parla a aquesta Carta? Les dones que exigeixen la fi de l'opressió a les que són sotmeses pel fet d'ésser dones, perquè comprenen que només així pot acabar la dominació, l'exploració, l'egoisme i l'afany desenfrenat de lucre que provoca guerres i injustícies. Amb la seva lluita volen obrir nous espais de llibertat per a totes les dones i homes de la terra.

La carta viatjarà acompanyada per una enorme manta, la qual s'ha anat construint a pedaços per simbolitzar les diferents aportacions que han anat fent les dones de la Marxa per aconseguir el món que desitgen.

Informació: www.marchemondiale.org

Les joves i els nous feminismes

Una proposta de revisió

Quina és l'actitud de les dones joves vers el feminisme? Viuen aquest moviment com propi o com una resta de la història de les seves mares? Existeixen els nous feminismes? I si és així, quines són les seves propostes davant la reformulació dels problemes que afecten a les dones? Moltes són les preguntes i els dubtes, les necessitats i demandes que han mogut a la Fundació Isonomia a organitzar el Congrés *Dones Joves: Els nous feminismes?*, una pregunta que serà resposta i debatuda per dones que pertanyen al món de la política, el periodisme, la docència i l'activisme. Aquesta iniciativa sorgeix de la demanda de moltes dones joves, que troben a faltar un espai específic on conèixer-se, parlar, escoltar i ser escoltades, i poder organitzar-se per pensar en nous marcs conceptuals feministes adaptats a les seves realitats. Aquest espai de trobada tindrà lloc entre el 14 i el 16 de setembre a la Universitat Jaume I de Castelló. Durant aquests tres dies hi haurà conferències, taules rodones i tallers sobre temes com el neo-feminisme, dona jove i poder, les noves formes de sexisme a l'era digital; sexualitat, cos i emocions, models educatius no sexistes, segregació al mercat laboral... i tot allò que afecta a les dones de l'actualitat.

Informació:

<http://isonomia.uji.es/mujeres>

Educant per a la igualtat d'oportunitats

La participació del màxim nombre d'agents socioeconòmics és la base d'un desenvolupament territorial sostenible i respectuós amb les persones i el seu entorn. Per aquest motiu, el Centre Internacional de Formació de l'Organització Internacional del Treball (OIT), una agència especialitzada de les Nacions Unides, està duent a terme diversos programes Delnet de recolzament al desenvolupament local, dirigits a persones i/o institucions implicades en processos de descentralització, entesa com a enfortiment de la capacitat dels agents locals. Millorar les condicions de treball de les persones, respectar els drets laborals i promoure la igualtat són alguns dels objectius que persegueix aquest curs a distància d'especialització en desenvolupament local amb perspectiva de gènere. L'alumnat disposarà d'assessorament tècnic personalitzat i estarà interconnectat amb la resta de persones que hi participen. Els cursos, que es realitzen a través d'Internet i del correu electrònic, començaran el proper 3 de novembre, però és precís presentar la sol·licitud abans del 26 de setembre. Podeu trobar el formulari i més informació a www.itcilo.org/delnet

Per un canvi més que possible, inevitable

X fòrum internacional AWID sobre drets i desenvolupament

Com es genera el canvi? Del 27 al 30 d'octubre gairebé 2.000 activistes, acadèmiques, estudiants, investigadores i militants per els drets de les dones convergiran a Bangkok, Tailàndia, per fer-se aquesta pregunta urgent. El 10è Fòrum Internacional sobre els Drets de la Dona i el Desenvolupament serà una reunió global sense precedents amb vocació reflexiva però amb un objectiu clar: estimular estratègies per al canvi al voltant de la igualtat de gènere i els drets de les dones. Al llarg de quatre dies es celebraran conferències, tallers, debats i sessions creatives per reflexionar sobre com afecta a les dones la SIDA, com es vulnera encara el dret a decidir sobre la pròpia sexualitat i la capacitat reproductora a molts llocs del món; i sobre tots aquells espais en què encara es discrimina i es vulnera els drets humans de les dones, tant a occident com a orient. Es posarà especial èmfasi a qüestions malauradament lligades a les dones: la pobresa, la marginació i la segregació com a fenomen persistent en diferents societats, per arribar a solucions efectives i realistes.

Les dones del món creuen que el canvi no només és possible, sinó que és inevitable. Ens trobem en un moment històric de transició cap a noves formes de discriminació, som a l'era de les guerres *humanitàries*, de la tirania sense precedents del poder corporatiu, dels desastres ecològics produïts per un sistema depredador capitalista, un punt de la història en què els conservadurismes i extremismes creixen en mig dels discursos *neutrals*, i és hora de dir les coses pel seu nom i consolidar posicions en pro d'un moviment transnacional de dones, fort i coordinat. Aquest Fòrum és una invitació al diàleg i també a l'autocrítica constructiva. És hora de plantejar-se quins són els èxits i els fracassos del moviment feminista, i d'extreure conclusions. Quines tasques estan encara per fer? Com hem de fer-les perquè el canvi sigui efectiu i favorable?

Les inscripcions estan obertes fins el 14 d'octubre, i hi ha possibilitat de participar com a voluntària per reduir costos. Informació: www.awid.org/forum

Festa d'Aniversaris

Vols anar de festa? El dijous, **15 de setembre** de 2005, tens una cita amb la celebració del 13è aniversari de l'Associació de Dones Periodistes de Catalunya i el 5è aniversari de la revista **dones**. Al llarg de l'acte es lliuraran els premis periodístics Cards, Liris i Rosa del desert. La festa tindrà lloc als Jardins del Palau Robert (Passeig de Gràcia, 107, Barcelona), a partir de les vuit del vespre. Cal invitació per accedir-hi. T'hi esperem!
Més informació: www.adpc.cc

Les dones en els governs locals catalans

Després d'un quart de segle de democràcia, encara hi ha un 21% d'ajuntaments que no tenen cap dona en els òrgans de govern i només un 7% arriben a la paritat. La publicació d'aquest estudi és molt oportuna i indispensable per a les persones que actuen en l'àmbit local, ja que mostra la situació actual de les dones en els governs municipals a Catalunya, l'evolució que han experimentat i les responsabilitats que han anat adquirint. Aquest treball ha estat elaborat per un equip de cinc investigadores de l'Associació de Dones Periodistes: M. Puig, M. Corcoy, P.L. Gómez, C. Barber i E. Riera. Publicat per Editorial Montflorit, ha comptat amb el suport de l'Institut Català de les Dones.

Lliurament de les creus de Sant Jordi

El Govern de la Generalitat de Catalunya atorgarà el 17 d'octubre 47 creus de Sant Jordi a 15 entitats i 32 personalitats que s'hagin destacat pels seus serveis a Catalunya en l'àmbit de la defensa de la identitat i de la restauració de la personalitat del país en el pla cívic i cultural. Entre les personalitats guardonades podem destacar el guardó atorgat a la nostra companya, la fotògrafa Pilar Aymerich, per la seva tasca artística i professional que tant ha contribuït a la recuperació de la memòria de fets i personatges del nostre país.

Celebrem tanmateix la paritat en què s'han premiat enguany homes i dones i felicitem a tothom, però especialment a dones com l'escriptora i directora de la Biblioteca Nacional, Rosa Regàs, la metgessa Anna Sanmartí, la demògrafa Anna Cabré, la presidenta del FAD, Elisabeth Galí, la catedràtica de química Fàtima Bosch, l'activista fundadora de l'Associació Dones del 36 Maria Salvo i l'editora Esther Tusquets, entre d'altres.

La cita per mostrar el nostre agraïment a la tasca feta serà el **17 d'octubre**, al Teatre del Liceu de Barcelona.

Marcar les diferències

La secretaria de Política Lingüística, amb l'impuls de l'Institut Català de les Dones, ha publicat una eina útil per a totes les persones que treballen per aconseguir un llenguatge que no ocult ni discrimini les dones. Es tracta de *Marcar les diferències: la representació de dones i homes a la llengua*.

La seva autora, Eulàlia Lledó, reconeguda lingüista que ha contribuït amb la seva tasca investigadora i divulgadora a impulsar una visió més dinàmica de la llengua per tal d'eradicar el sexisme implícit, ofereix un text pràctic organitzat a partir d'un índex que facilitarà molt la resolució de dubtes i problemes que es presenten quan s'escriu amb la voluntat de representar homes i dones.

Sílvia Giménez-Salinas, degana del Col·legi d'Advocats

El passat 29 de juny, l'advocada Sílvia Giménez-Salinas, va guanyar les eleccions al deganat del Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona (ICAB), amb una participació del 35,25%, dos punts més alta que en l'anterior convocatòria, convertint-se en la primera degana en la història d'aquesta entitat. Si analitzem la composició de l'actual Junta de govern del ICAB, veurem que 7 dels 20 membres són dones, assolint la proporció final del 35%.

Dues persones de la seva candidatura Maria Eugènia Gay Rosell i Ester Ortín Solé van explicar en un Dinar-Fòrum, de l'Associació de Dones Periodistes, alguns aspectes del seu programa. L'equip entrant vol posar l'accent i els mitjans per defensar els interessos dels col·legiats i col·legiades i restituir el prestigi del Col·legi i de la professió.

Giménez-Salinas, que es especialista en dret de família i menors, va dir que treballarà amb el seu equip per afavorir la conciliació de la vida laboral i familiar.

Aquesta publicació ha rebut el suport de:

T'ho expliquem tot,
a cau d'orella.

www.gencat.net

Serveis de la Generalitat, subvencions, ajuts a l'habitatge, a les famílies i a les empreses, activitats de lleure, turisme, transports, xarxa d'albergs, carnet jove, estat del trànsit, defensa del consumidor, agenda cultural, programació de TVC, el temps... **Tot el que necessites saber, t'ho expliquem al 012. A cau d'orella.**

